

หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ

แผนงานหลักสำหรับการฝึกอบรม
ผู้บังคับใช้กฎหมาย : การบังคับใช้
กฎหมายอาญาและกฎหมายแรงงาน
เกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ
และการค้ามนุษย์

หน่วยการเรียนรู้ (Module) 5 : การพิพากษาคดี (Sentencing)

สารบัญ

บทนำเข้าสู่หน่วยการเรียนรู้ (Module)	3
บทเรียนที่ 5.1 : แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี	5
• แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี	6
• กระบวนการพิพากษาคดี	6
○ แบบฝึกหัดที่ 5.1.1 : การอธิบายเกี่ยวกับการพิพากษาคดี	8
○ แบบฝึกหัดที่ 5.1.2 : สถานการณ์สมมติการพิพากษาคดี	9
○ ใบงานที่ 5.1.2 : สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับการพิพากษาคดี	11
บทเรียนที่ 5.2 : การเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution)	13
• บทบาทของการเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution)	14
• การพิจารณาเกี่ยวกับผู้เสียหาย	15
• กระบวนการทางแพ่ง	15
• กระบวนการทางอาญา	15
○ แบบฝึกหัดที่ 5.2.1 : การอธิบายเกี่ยวกับการเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (RESTITUTION)	16
○ แบบฝึกหัดที่ 5.2.2 : การเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) และกรณีศึกษาของ ETP	17
บทเรียนที่ 5.3 : การต่อรองการรับสารภาพ (PLEA BARGAINING)	19
• ข้อกำหนดเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ	20
• บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ	21
• ข้อถกเถียงที่สนับสนุนการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)	22
• ข้อถกเถียงที่แย้งกับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)	23
○ แบบฝึกหัดที่ 5.3.1 : การอธิบายเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ	24
บทเรียนที่ 5.4 : หลักจริยธรรมของตุลาการ (JUDICIAL ETHICS)	26
• หลักการบังกาลอร์ (THE BANGALORE PRINCIPLES)	27
• การทำหรือเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์	31
○ แบบฝึกหัดที่ 5.4.1 : การอธิบายเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของตุลาการ	32
○ แบบฝึกหัดที่ 5.4.2 : การนำหลักจริยธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน	33
○ ใบงานที่ 5.4.2 ก : สถานการณ์สมมติหลักจริยธรรมของตุลาการ	35
○ ใบงานหลักที่ 5.4.2 ก : สถานการณ์สมมติหลักจริยธรรมของตุลาการ	37
○ ใบงานที่ 5.4.2 ข : หลักการบังกาลอร์ว่าด้วยจริยธรรมของตุลาการ	40

บทนำเข้าสู่หน่วยการเรียนรู้ (Module) 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ของคู่มือหลักสำหรับการฝึกอบรมผู้บังคับใช้กฎหมาย เน้นเนื้อหาหลักเกี่ยวกับการพิพากษาคดี (sentencing) ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ เว้นแต่จะมีการอุทธรณ์ การพิพากษาคดีมีบทบาทสำคัญในขั้นตอนการดำเนินคดี ทั้งการลงโทษผู้กระทำความผิด การป้องกันและปราบปรามการกระทำของผู้ที่อาจจะกระทำความผิดต่อไป และการให้การดูแล คุ้มครอง และเยียวยา รวมถึงชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้เสียหาย หน่วยการเรียนรู้ พิจารณาแนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี และปัจจัยต่างๆ เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้พิพากษานำมาพิจารณา และกำหนดคำพิพากษา นอกจากนี้ ยังทบทวนบทบาทการช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) รวมถึงผลกระทบเชิงบวกที่มีต่อผู้เสียหาย หน่วยการเรียนรู้ทำการตรวจสอบผลประโยชน์ และข้อท้าทายของการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) และการนำขั้นตอนการต่อรองการรับสารภาพมาใช้งานในเขตอำนาจศาลตามที่ได้รับอนุญาต และในตอนท้าย หน่วยการเรียนรู้ จะร่วมกันตรวจสอบ และทบทวนหลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) รวมถึงหลักการบังกลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (the Bangalore Principles on Judicial Conduct) และหลักการบังกลอร์เกี่ยวกับหลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (the Bangalore Principles of judicial ethics) โดยหน่วยการเรียนรู้ นำแบบฝึกหัด 3 ด้านที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม เพื่อช่วยให้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปรับใช้กับสถานการณ์ในชีวิตจริง นอกจากนี้ ยังมีกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนประเด็นต่างๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับการพิพากษาคดี หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ทำให้ขั้นตอนต่างๆ ที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ถึง 4 ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ ในส่วนของการบริการสำหรับผู้เสียหาย (victim services) อาจจะพิจารณาต่อเนื่องกับการพิพากษาคดีที่ผ่านมา

บทเรียนที่ 5.1 : แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี และข้อท้าทายต่างๆ รวมถึงฝึกปฏิบัติตามสถานการณ์สมมติการพิพากษาคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์

เวลา :

 [90 นาที]

ขั้นตอน :

- แบบฝึกหัดที่ 5.1.1: การอภิปรายเกี่ยวกับการพิพากษาคดี [15 นาที]
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.1: แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี [15 นาที]
- แบบฝึกหัดที่ 5.1.2: สถานการณ์สมมติการพิพากษาคดี [60 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

- กระดาษฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมีคละสี (markers)
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.1: แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี
- เครื่องฉายภาพ (projector)
- ใบงานที่ 5.1.2: สถานการณ์สมมติการพิพากษาคดี

ในเขตอำนาจศาลหลายๆ แห่ง การพิพากษาคดีเป็นขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ พิจารณาสถานการณ์ พฤติการณ์ของปัจเจกบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา และบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ เนื่องจากพฤติการณ์และแนวทางการพิจารณาเชิงปัจเจกเฉพาะ ทำให้การพิพากษาคดีมีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการพิจารณาพิพากษาคดีที่แตกต่างกัน ทำให้สาธารณชนขาดความมั่นใจในระบบการตัดสินคดี และการลงโทษต่างๆ เนื่องจากการพิพากษาคดีเป็นไปโดยอำเภอใจ และขั้นตอนการพิพากษาคดีมีความไม่ชัดเจนและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ส่วนของการพิพากษาคดีที่อยู่ในรูปแบบเคร่งครัดช่วยลดผลการพิจารณาพิพากษาคดีที่แตกต่างกัน และช่วยลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ รวมถึงขั้นตอนหรือกระบวนการที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมของผู้พิพากษา

แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี

ในเขตอำนาจศาลหลายๆ เขต ได้จัดทำแนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี ซึ่งอาจจะครอบคลุมลักษณะการดำเนินการจำเพาะเกี่ยวกับการดำเนินคดี หรือพฤติการณ์การกระทำความผิดอื่นๆ ในลักษณะจำเพาะ แนวทางชี้แนะการพิพากษาคดีจัดทำขึ้น โดยเหตุผลต่างๆ ดังนี้

- เพื่อปรับปรุงขั้นตอนการพิพากษาคดี ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของประเทศ
- เพื่อเป็นแนวทางขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี
- เพื่อเชื่อมโยงขั้นตอนการพิพากษาคดี กับวัตถุประสงค์ภาพรวมของการพิพากษาคดี
- เพื่อสร้างการใช้วิจารณ์ญาณ และดุลพินิจที่ลดความแตกต่าง
- เพื่อจัดทำกรอบการปฏิบัติสำหรับการใช้วิจารณ์ญาณ และดุลพินิจ
- เพื่อพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมในการลดการพิพากษาควบคุม/คุมขัง และการนำการพิพากษาไม่ควบคุม/คุมขังมาปรับใช้มากยิ่งขึ้น
- เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายในขั้นตอนการพิพากษาคดี

ทั้งนี้ ผู้พิพากษาศวหน้าข้อชี้แนะที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นหรือประเทศนั้นๆ มาประกอบการพิจารณาการพิพากษาคดี และหมั่นติดตาม/ปรับปรุงข้อมูลการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของข้อชี้แนะการพิพากษาคดีที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นหรือประเทศนั้นๆ ตลอดเวลา

กระบวนการพิพากษาคดี

กระบวนการพิพากษาคดีมีความแตกต่างหลากหลายไปตามเขตอำนาจศาลที่แตกต่างกัน แต่โดยทั่วไป กำหนดให้ผู้พิพากษาจัดทำและออกคำพิพากษา หลังจากที่ได้พิจารณาและรับฟังข้อมูลต่างๆ ทั้งนี้ ในบางเขตอำนาจศาล บางกรณีหรือในทุกๆ กรณี อาจจะจัดทำรายงานการพิจารณาพิพากษาโดยเบื้องต้น (pre-sentence report) เพื่อใช้ในการแถลงผลการพิจารณาโดยเบื้องต้นก่อน ซึ่งมีพนักงานคุมประพฤติ (probation officer) ทำหน้าที่ดูแลและจัดทำรายงานการพิจารณาพิพากษาโดยเบื้องต้น พร้อมรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับจำเลยและเหตุผลสำหรับการกำหนดบทลงโทษที่หนักขึ้น หรือเบาลง

พฤติกรรมที่เป็นปัจจัยในการนำมาพิจารณากำหนดบทลงโทษสำหรับจำเลย รวมถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

- พฤติกรรมที่แสดงถึงการกระทำความผิด
- อายุของผู้กระทำความผิด
- สุขภาพกายและรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้กระทำความผิด
- ทักษะและสำนึกต่อการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด
- ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด
- จุดยืนและบทบาทของผู้กระทำความผิดในชุมชน
- ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์
- พฤติกรรมที่เป็นปัจจัยกระตุ้น และลดความรุนแรง
- ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการพิจารณาพิพากษาคดี ผู้พิพากษาต้องพิจารณาพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยกระตุ้นและลดความรุนแรงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนำกฎหมายต่างๆ มาพิจารณาใช้เพิ่มบทลงโทษ โดยในหลายเขตอำนาจศาล กำหนดเกณฑ์และบทลงโทษเพิ่มเติมหากมีการทำให้ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ได้รับบาดเจ็บ หรือกรณีที่เป็นการกระทำต่อเด็ก ทั้งนี้ ผู้พิพากษาอาจจะพิจารณาการกำหนดบทลงโทษหรือการบังคับโทษหลายๆ ฐานในเวลาเดียวกันหรือดำเนินการต่อเนื่องกัน และหากพิจารณาแล้วเป็นไปได้ ควรจัดให้มีการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ต่อบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ดูได้จากบทเรียนที่ 5.2 โดยหลังจากที่มีการนำพฤติกรรมต่างๆ มาใช้ซึ่งน้ำหนักอย่างรอบด้านแล้ว ให้ผู้พิพากษาจัดทำ/ออกคำพิพากษาที่เหมาะสม

กับกรณีดังกล่าว

แบบฝึกหัดที่ 5.1.1 : การอภิปรายเกี่ยวกับการพิพากษาคดี

วัตถุประสงค์ :

เพื่อเริ่มอภิปรายเกี่ยวกับการพิพากษาคดี และการคิดเกี่ยวกับปัจจัย หรือเหตุการณ์ที่นำมาพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือการค้ามนุษย์

เวลา :

 [90 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่น และปากกาเคมีคละสี (markers) สำหรับกระบวนการ

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [2 นาที]
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้ในกลุ่มใหญ่ จากนั้นเขียนประเด็นหลักลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต [10 นาที]
 - มีปัจจัยหรือเหตุการณ์อะไรบ้าง ที่ควรนำมาพิจารณาพิพากษาคดี?
 - มีปัจจัยหรือเหตุการณ์ใด ๆ เพิ่มเติม ที่ควรนำมาพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือการค้ามนุษย์
- สรุปและเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [3 นาที]

ข้อความสำคัญ

- มีปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่แตกต่างหลากหลาย และนำมาใช้พิจารณาพิพากษาคดี อาทิ การกระทำผิดดังกล่าวของผู้กระทำความผิดถือเป็นครั้งแรก หรือการกระทำความผิดซ้ำซาก ความรุนแรงของการกระทำความผิด การสำนึกผิดของผู้กระทำความผิด และปัจจัยอื่นๆ ซึ่งนำมาใช้อภิปรายในบทเรียนนี้
- ในกรณีของปัจจัย หรือเหตุการณ์ที่นำมาพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือการค้ามนุษย์ ควรครอบคลุมผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย อายุของผู้เสียหาย และปัจจัยหรือเหตุการณ์ต่างๆ ปัจจัย หรือเหตุการณ์ที่นำมาพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือการค้ามนุษย์

แบบฝึกหัดที่ 5.1.2 : สถานการณ์สมมติการพิพากษาคดี

วัตถุประสงค์ :

เพื่อทำความเข้าใจการกำหนดคำพิพากษาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และหรือ การค้ามนุษย์

เวลา :

 [60 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กฎหมายและแนวทางชี้แนะการพิพากษาคดี ที่เกี่ยวข้องภายในท้องถิ่น
- กระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่นสำหรับแต่ละกลุ่ม และอีก 1 แผ่นสำหรับกระบวนการ
- ปากกาเคมีคละสี (markers)
- กระบวนการจัดพิมพ์ และทำสำเนาเอกสารสถานการณ์สมมติในใบงานที่ 5.1.1 เพื่อแจกจ่ายให้กลุ่มต่างๆ ใช้ในการอภิปราย และประชุมในกลุ่มย่อย
- กระบวนการเตรียมกระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่น และเขียนคำถามต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - กลุ่มของคุณรู้สึกว่ คำพิพากษาใดบ้าง ที่มีลักษณะไม่เหมาะสม ?
 - ปัจจัยหรือเหตุการณ์อะไรบ้างที่กลุ่มนำมาพิจารณา ในการกำหนดหรือจัดทำคำพิพากษา ?
 - มีการพิจารณาปัจจัย หรือเหตุการณ์ที่สร้าง หรือลดทอนผลกระทบ ในการพิจารณาหรือตัดสินของกลุ่ม หรือไม่ ?

ขั้นตอน :

- ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้กระบวนการทำสำเนาเอกสารกฎหมาย และแนวทางชี้แนะการพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องภายในท้องถิ่น จากนั้น ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรมรับภาพรวมทบทวนหัวข้อต่างๆ เหล่านั้น ก่อนทำแบบฝึกหัดนี้
- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [5 นาที]
- ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มเล็ก ๆ ออกเป็นกลุ่มละ 4 - 5 คน จากนั้น ให้แต่ละกลุ่มทบทวนสถานการณ์สมมติตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้แต่ละกลุ่มพิจารณาจัดทำคำพิพากษา ที่เห็นสมควร หรือเหมาะสมกับกรณีที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นให้กลุ่มตอบคำถามตามที่เขียนบนกระดาษฟลิปชาร์ต ด้านหน้าห้องอบรม และบันทึกคำตอบลงบนกระดาษฟลิปชาร์ตอีกแผ่นหนึ่ง [25 นาที]
- ให้ผู้เข้ารับการอบรมกลับมารวมกัน และให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแลกเปลี่ยนคำตอบที่มีต่อคำถามต่าง ๆ โดยพยายามกระตุ้นให้แลกเปลี่ยนความเห็น และตอบข้อซักถามต่าง ๆ [20 นาที]
- การสรุป และถามตอบ พร้อมเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [5 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- การพิจารณาการพิพากษาคดีทำให้ผู้พิพากษาได้พิจารณาข้อเท็จจริง และสถานการณ์ของแต่ละกรณี ซึ่งหมายความว่าผู้พิพากษาที่แตกต่างกันอาจจะประเมิน และพิจารณาพิพากษากรณีเดียวกันแตกต่างกันออกไป
- การกำหนดโทษตามกฎหมาย (mandatory penalty) และการพิจารณาปัจจัยหรือพฤติการณ์สร้างความรุนแรง (aggravating factor) ทำให้คำพิพากษาดัดสินอยู่ในรูปแบบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และอาจจะทำให้มีบทลงโทษการควบคุมคุมขังเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ลดทอนพฤติการณ์ หรือความสามารถในการสร้างความรุนแรงของคดีดังกล่าวได้มากยิ่งขึ้น

ใบงานที่ 5.1.2 : สถานการณ์สมมติการพิพากษาคดี

สถานการณ์สมมติที่ 1 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า เป็นผู้ว่าจ้างให้เด็ก 5 คนซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี เข้าทำงานในเรือประมง ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย และทำให้เด็ก 1 คนประสบอุบัติเหตุรุนแรง

สถานการณ์สมมติที่ 2 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า เป็นผู้ดำเนินธุรกิจจัดหางานเล็กๆ โดยได้จัดหาแรงงานหลายๆ คนในประเทศของคุณ ให้ไปทำงานในประเทศที่อยู่รอบๆ พื้นที่อ่าว (Gulf States) ซึ่งแรงงานที่ต้องการมีงานทำ จำเป็นต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการดำเนินการจัดหางาน ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับเงินเดือนค่าจ้าง 2 เดือนรวมกัน ทั้งนี้ จำเลยให้ข้อมูลกับแรงงานที่ประสงค์จะทำงานว่า เป็นการทำงานในโรงแรม แต่ในทางกลับกัน กลับถูกบังคับให้ทำงานก่อสร้างยาวนานหลายๆ ชั่วโมง ในขณะที่จำเลยอ้างว่า ตนเองไม่ทราบว่างานที่เดินทางไปทำงานต้องทำงานในอาชีพที่แตกต่างไปจากที่สัญญาหรือตกลงกันไว้ หลังจากที่ได้เดินทางไปถึงประเทศที่อยู่รอบๆ พื้นที่อ่าว (Gulf States) อย่างไรก็ตาม พบว่า มีอีเมลที่แสดงให้เห็นว่า การแสดงข้อมูลนี้เป็นเท็จ

สถานการณ์สมมติที่ 3 :

จำเลยได้ว่าจ้างเด็ก 2 คนให้ทำงานในร้านของตน โดยเด็กมีอายุต่ำกว่าอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างงานได้ เด็กทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลรายการสินค้าและเก็บเงิน ซึ่งจำเลยบอกว่า ตนต้องการสนับสนุนให้เด็กมีรายได้ เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของเด็ก

สถานการณ์สมมติที่ 4 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า ทำการค้าผู้หญิง 20 คน และเด็กผู้หญิง 3 คน โดยในจำนวนนี้มีอายุต่ำกว่า 14 ปี ให้ค้าประเวณี โดยผู้หญิงและเด็กผู้หญิงถูกค้ำมนุษย์ นำมาจากพื้นที่ชนบทของประเทศ มายังเมืองหลวง โดยให้สัญญาว่าทำงานเป็นพนักงานทำความสะอาดในอาคารสำนักงานทั่วไป

สถานการณ์สมมติที่ 5 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานบังคับ โดยบังคับใช้แรงงานในเหมืองแร่ และจ่ายค่าจ้างค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย ทำให้ผู้ขายหลายคนเจ็บป่วยและบาดเจ็บระหว่างการปฏิบัติงานภายในเหมืองแร่

สถานการณ์สมมติที่ 6 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า ให้เด็กทำงานที่เป็นอันตรายในฟาร์มขนาดใหญ่ โดยใช้สารเคมีและเครื่องมือแหลมคม ในขณะที่จำเลยอ้างว่า เด็กๆ ปลอดภัย เนื่องจากได้รับการฝึกอบรม และได้จัดหาถุงมือให้ด้วย ในขณะที่ไม่มีการคุ้มครองดูแลเด็กขณะทำงานแต่อย่างใด

สถานการณ์สมมติที่ 7 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า เป็นผู้บังคับผู้หญิงและเด็กให้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งต้องทำงานต่อเนื่องหลาย ชั่วโมง โดยไม่สามารถออกจากสถานประกอบการ หากไม่มีผู้ควบคุมหรือติดตามตัว ส่วนรายรับต่างๆ มักจะถูกตัดหรือยึดเอาไว้เป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ในขณะที่ พนักงานลูกจ้างหลายคนถูกทุบตี ทำร้าย เนื่องจากไม่สามารถทำงานได้ตามปริมาณที่กำหนดให้ต้องทำในแต่ละวัน

สถานการณ์สมมติที่ 8 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก เนื่องจาก มีผู้ปกครองหลายคนนำบุตรหลานของตนเองมาช่วยทำงานในฟาร์ม เพื่อให้สามารถทำงานได้ตามปริมาณโควตาที่กำหนด นายจ้างอ้างว่า ไม่ทราบมาก่อนว่ามีเด็กเข้ามาทำงานในฟาร์ม หลังจากนั้น เขาจึงติดป้ายไม่อนุญาตให้นำเด็กเข้ามาทำงานในพื้นที่แต่อย่างใด

สถานการณ์สมมติที่ 9 :

จำเลยถูกกล่าวหาว่า กระทำการค้าเด็กผู้หญิง โดยนำเด็กผู้หญิงมาจากประเทศเพื่อนบ้านให้ทำงานรับใช้ตามบ้าน ทั้งนี้ มีการแจ้งกับเด็กผู้หญิงว่า พวกตนเองจะได้เข้าโรงเรียน และทำงานแบบไม่เต็มเวลา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับค่าเทอม แต่ทว่า ไม่มีเด็กผู้หญิงคนใดได้ลงทะเบียนเข้าเรียน และยังถูกบังคับให้ต้องทำงานติดต่อกันหลายๆ ชั่วโมง

บทเรียนที่ 5.2 การช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) และการกำหนดค่าเสียหาย

เวลา :

 [75 นาที]

ขั้นตอน :

- แบบฝึกหัดที่ 5.2.1: การอธิบายเกี่ยวกับการช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) [15 นาที]
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.2: การช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) [15 นาที]
- แบบฝึกหัดที่ 5.2.2: การช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) และกรณีศึกษาของแผนงานฝึกอบรมเกี่ยวกับการบังคับใช้ (ETP) [45 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

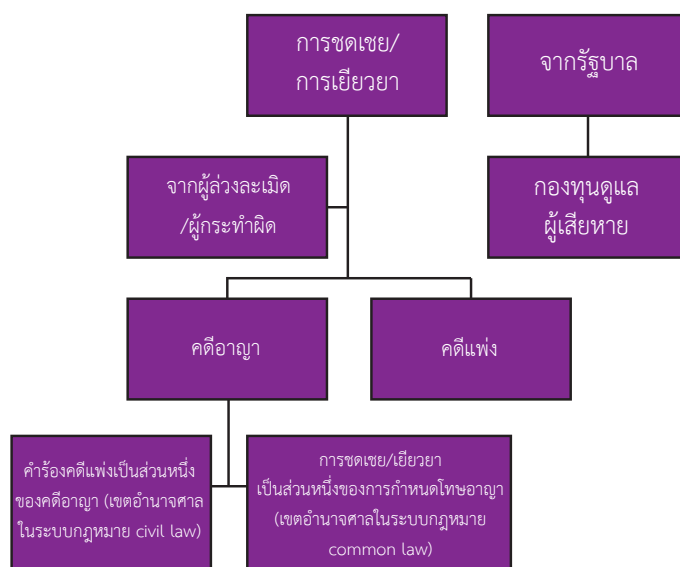
- กระดาษฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมีคละสี (markers)
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.2 : การช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution)
- เครื่องฉายภาพ (projector)
- สำเนาเอกสารกรณีศึกษาของแผนงานฝึกอบรมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย (ETP)

บทบาทของการเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution)

การเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) มีเป้าหมายเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้เสียหายผู้รับบริการ โดยในกรณีของบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ เป็นการดูแลและช่วยเหลือให้ผู้เสียหายสามารถกลับไปสู่สภาพเดิมก่อนการถูกใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ในขณะที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการดูแลค่าชดเชยและเยียวยาต่างๆ ซึ่งในบางประเทศเป็นเงื่อนไข ข้อกำหนดทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม มีหลายๆ ครั้งที่ผู้เสียหายไม่ได้รับค่าชดเชยหรือเยียวยาผ่านการพิจารณาและพิพากษาคดีทางอาญา และไม่สามารถเข้าถึงค่าชดเชยหรือเยียวยาทางแพ่งได้ เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจเชิงกระบวนการ หรือขั้นตอน การไม่ได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และการมีข้อจำกัดทั้งเรื่องระยะเวลา งบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ในการดำเนินการต่อสู้และยื่นคำร้องคดีแพ่ง (civil claim) ดังนั้น โดยเหตุผลเหล่านี้ ถือเป็นส่วนสำคัญที่รัฐบาลแต่ละประเทศจำเป็นต้องจัดทำกลไกเฉพาะสำหรับดูแลค่าชดเชยและค่าเยียวยาให้กับผู้เสียหาย เพื่อให้หน่วยงานที่ช่วยเหลือผู้เสียหายสามารถใช้ประโยชน์และบังคับใช้กฎหมายได้ในกรณีที่จำเป็น ในส่วนของเจ้าหน้าที่แผนกงานยุติธรรมอาญามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เสียหายตามขั้นตอนการขอรับการดูแลค่าชดเชยและเยียวยาต่างๆ ส่วนผู้พิพากษา พนักงานอัยการ/ทนายความทำหน้าที่ดูแลผู้เสียหายให้ได้รับการดูแลค่าชดเชยและเยียวยาต่างๆ ที่เพียงพอ และเหมาะสม ครอบคลุมทั้งความเสียหายทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางการเงิน โดยมีช่องทางที่เป็นไปได้ในการนำมาใช้เป็นแหล่งของการขอรับค่าชดเชยและเยียวยาต่างๆ ดังนี้¹

- การดูแลให้ผู้เสียหายฟ้องแพ่งต่อผู้กระทำความผิด หรือบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้จ่ายค่าชดเชยและเยียวยาให้กับผู้เสียหายผ่านค่าเสียหายทางแพ่ง
- การดูแลให้ผู้กระทำความผิดดูแลจ่ายค่าเสียหายทางอาญา เพื่อชดเชยและเยียวยาให้กับผู้เสียหาย
- การกำหนดคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดที่ผ่านการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริงต้องให้ความช่วยเหลือ จ่ายค่าชดเชยและเยียวยาหรือให้การช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) ให้กับผู้เสียหาย
- การตรารบพันธสัญญาทางกฎหมาย กำหนดให้รัฐต้องจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือ จ่ายค่าชดเชยและเยียวยาให้กับผู้เสียหายโดยตรง ในกรณีที่มีการบาดเจ็บ หรือความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดทางอาญา

ผังภูมิรูปภาพ 1: วิธีการ/ช่องทางสำหรับการดูแลชดเชย เยียวยาให้กับผู้เสียหาย²

1. คู่มือสื่อฝึกอบรมการต่อต้านการค้ามนุษย์สำหรับผู้พิพากษาและอัยการ. ศูนย์ระหว่างประเทศสำหรับการพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน (International Centre for Migration Policy Development), ปี 2549. http://lastradainternational.org/lisidocs/540%20AGIS_JUD_Handbook.pdf

2. กลไกระดับชาติเพื่อการส่งต่อเพื่อการรับบริการและการช่วยเหลือ (referral) : ความพยายามร่วมในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่เป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), 2547, หน้าที่ 84. www.osce.org/odihr/13967

การพิจารณาเกี่ยวกับผู้เสียหาย

การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) มีบทบาทหลายๆ ด้านต่อผู้เสียหาย โดยในกรณีของบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ควรมีสติในการได้รับเงินค่าจ้างค่าตอบแทนที่ถูกยึดเอาไว้ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาพยาบาล และค่าเสียหายต่างๆ การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ช่วยให้ผู้เสียหายที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากอยู่ห่างจากบ้าน และไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในระหว่างการต่อสู้ดำเนินคดี ทั้งนี้โดยเหตุของการถูกใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ทำให้ในหลายๆ เหตุการณ์ที่พบ ผู้เสียหายหาและมีเงินเพียงจำนวนเล็กน้อย หรืออาจจะไม่มีเงินติดตัวแต่อย่างใด และจำเป็นต้องได้รับการดูแลรายได้ ไม่ว่าจะเป็นจากการจ้างงาน หรือการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) นอกจากนั้น ผู้เสียหายอาจจะติดหนี้ค่าดำเนินการจัดหางาน ซึ่งในส่วนนี้ ทำให้ครอบครัวของผู้เสียหายต้องหาเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาจากการกู้ยืม และทำให้ต้องชำระคืนให้กับฝ่ายที่สาม

กระบวนการทางแพ่ง

ในหลายๆ เขตอำนาจศาล บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ จะได้รับการชดเชยเยียวยา และบางทีอาจจะได้รับค่าเสียหายโดยการพิจารณาคดีแพ่ง และในบางครั้งมีการพิจารณา โดยคำสั่งทางปกครอง หรือการบริหารต่างๆ ผ่านการตัดสินของศาลแรงงาน เพื่อเรียกเก็บเงินค่าจ้างและค่าจ้างค้างจ่าย ในขณะที่ ในการพิจารณาคดีแพ่ง ผู้เสียหายต้องชำระค่าธรรมเนียมศาล และไม่ได้รับสิทธิในการสนับสนุนทนายความช่วยเหลือการดำเนินคดีแต่อย่างใด ซึ่งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และผู้เสียหายมักจะหลีกเลี่ยงหรือเกรงกลัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหายที่มีความรู้ความเข้าใจจำกัดเกี่ยวกับภาษาที่ประเทศนั้นๆ ใช้อยู่ และ/หรือไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานมาก่อน

กระบวนการทางอาญา

มีหลายๆ วิธีการที่บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ได้รับการดูแล ชดเชยเยียวยา หรือการช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) ผ่านการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา ซึ่งวิธีการต่างๆ เหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ สิ่งสำคัญ คือ มิใช่ทุกๆ ประเทศที่ให้ผู้เสียหายได้รับการดูแล ชดเชยเยียวยา หรือการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ระหว่างการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา โดยในบางเขตอำนาจศาล

บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและ/หรือการค้ามนุษย์ สามารถได้รับค่าเสียหายจากการตัดสินพิพากษาผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้ว ผู้พิพากษาทำหน้าที่กำหนด หรือตัดสินค่าเสียหาย และเป็นไปตามรายการเฉพาะ ดังนั้น การใช้ดุลพินิจในส่วนนี้จึงมีความสำคัญ ค่าเสียหายครอบคลุมถึง ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาพยาบาลทางการแพทย์ การดูแลสุขภาพจิต และความเจ็บปวด ตลอดจนความทุกข์ยากต่างๆ ที่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ อาจจะได้รับคืน/จ่ายในส่วนค่าจ้าง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพิพากษาคดี

ในบางเขตอำนาจศาล ผู้กระทำความผิดอาจจะถูกปรับ และนำเงินค่าปรับจ่ายสมทบเป็นเงินทุนสำหรับผู้เสียหาย โดยเงินทุนส่วนนี้ นำมาใช้ในการจัดหาหรือดูแลบริการต่างๆ ให้กับผู้เสียหาย และการจ่ายค่าชดเชยเยียวยาให้กับผู้เสียหาย ทั้งนี้ ตามขั้นตอนทางอาญา ผู้เสียหายเป็นผู้ทรงสิทธิในการเข้าถึงเงินทุนและการบริการเหล่านี้

แบบฝึกหัดที่ 5.2.1 :

การอภิปรายเกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เริ่มคิดเกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) รูปแบบที่แตกต่างกัน และประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับ

เวลา :

 [15 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่น และปากกาเคมีคละสี (markers) สำหรับกระบวนกร

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [2 นาที]
- ให้ผู้เข้ารับการอบรมอภิปรายคำถามต่างๆ ดังต่อไปนี้ โดยเขียนคำตอบลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต [10 นาที]
 - รูปแบบที่สามารถดำเนินการการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) คืออะไรบ้าง ?
 - ประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับจากการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) คืออะไรบ้าง ?
- การสรุป พร้อมเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [3 นาที]

ข้อความสำคัญ

• การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) อาจจะมาในรูปแบบ และผ่านวิธีการที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับกิจกรรม/ ส่วนที่อนุญาตให้ดำเนินการได้ในเขตอำนาจศาล การช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิมอาจจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ ค่าจ้างที่ค้างจ่าย และการเยียวยาและดูแลความเจ็บปวดต่างๆ

• การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) สามารถช่วยฟื้นฟู/เยียวยาผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายที่ได้รับการฟื้นฟู สามารถดำเนินชีวิตตามปกติของตนเองได้ต่อไป การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ยังทำให้เห็นแง่คิดมุมมองของระบบการยุติธรรมที่พิจารณาและปฏิบัติกับบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหาย ในลักษณะของผู้เสียหายที่แท้จริง ในขณะที่ดูแลให้การสนับสนุนต่างๆ เปรียบเช่นผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหาย มิใช่อาชญากร ผู้กระทำความผิด

- ในบทเรียนพิจารณาและหารายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution)

แบบฝึกหัดที่ 5.2.2 : การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) และกรณีศึกษาของแผนงานฝึกอบรมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย (ETP)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) สำหรับผู้เสียหาย และเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) จากผู้เสียหายในคู่มือฉบับนี้

เวลา :

 [45 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- สำเนาเอกสารกรณีศึกษาที่ 1 – 4 ของแผนงานฝึกอบรมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย (ETP)
- กระดาษฟลิปชาร์ตสำหรับแต่ละกลุ่ม
- ปากกาเคมีคละสี (markers)
- ก่อนเริ่มกิจกรรมการฝึกอบรม ให้กระบวนการพิจารณาและตรวจสอบดูว่า ในพื้นที่/ท้องถิ่นนั้นๆ มีกฎหมาย หรือแนวทางชี้แนะใดๆ เกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) สำหรับบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือการค้ามนุษย์ หรือไม่ หากมีให้จัดทำสำเนาเตรียมไว้

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [5 นาที]
- แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 4 กลุ่ม ส่งสำเนาเอกสารกรณีศึกษาที่แตกต่างกันให้แต่ละกลุ่ม และขอให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามต่างๆ ดังนี้ : [15 นาที]
 - ตามกรณีศึกษา มีข้อเท็จจริงอะไรบ้างที่อาจพบได้จากการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ?
 - คุณมีข้อแนะนำเกี่ยวกับการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) อะไรบ้างกับผู้เสียหายรายนี้ ?
 - การเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ตามข้อแนะนำทำให้เกิดผลกระทบอะไรต่อผู้เสียหายบ้าง ?
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมกลับมารวมกันทั้งหมด และให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อเสนอแนะในการเยียวยาชดใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) โดยดูแลให้มีระยะเวลาพอสำหรับการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นต่างๆ [20 นาที]
- การสรุป และถามตอบ พร้อมเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [5 นาที]

ข้อความสำคัญ

- การเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) อาจครอบคลุมบรรดาค่าใช้จ่ายที่แตกต่างหลากหลายขึ้นอยู่กับเขตอำนาจศาลต่างๆ ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ เงินเดือนค่าจ้างที่ถูกริบเอาไว้ และค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เป็นไปได้สำหรับการดูแลรักษาความเจ็บปวด และการทุกข์ทรมานต่างๆ
- การเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ทำให้ผู้เสียหายได้รับการฟื้นฟู และสามารถกลับมาเริ่มต้นการประกอบอาชีพใหม่ และ/หรือการกลับมาตั้งหลักการใช้ชีวิตอีกครั้ง การเยียวยาخذใช้สิทธิให้แก่ผู้เสียหาย (restitution) ทำให้ผู้เสียหายกลับมารู้สึกถึงการมีคุณค่า และยืนยันว่า สิ่งที่คุณเสียหายได้ประสบมาเป็นเรื่องที่ไม่ถูกไม่ควร

บทเรียนที่ 5.3: การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) และผลประโยชน์ ตลอดจนข้อท้าทายของการต่อรองการรับสารภาพ

เวลา :

 [75 นาที]

ขั้นตอน :

- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.3: การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) [30 นาที]
- การทำแบบฝึกหัดที่ 5.3.1: การอธิบายเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) [45 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

- กระดาษฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมีคละสี (markers)
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.3: การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)
- เครื่องฉายภาพ (projector)

การต่อรองการรับสารภาพ หรือเรียกอีกอย่างว่าการไกล่เกลี่ยการรับสารภาพ (plea negotiations) โดยในปี 2560 มีข้อมูลแสดงว่า มี 66 ประเทศนำรูปแบบการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) มาปรับใช้ โดยในกระบวนการไกล่เกลี่ยการรับสารภาพ จำเลยโดยส่วนใหญ่เป็นการทำความผิดลหุโทษ มักจะยอมรับผิด โดยคาดหวังว่าจะได้รับคำตัดสินให้ลดการลงโทษ การนำการต่อรองการรับสารภาพมาช่วยปรับปรุงการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน หรือคดี และลดระยะเวลาการต่อสู้/พิจารณาคดี โดยไม่ต้องรอให้ถึงการพิพากษาถึงที่สุดแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นต้องมีระบบและการดูแลเอาใจใส่ เพื่อดูแลให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรม โดยในการพิจารณาระยะเวลาในการต่อรองการรับสารภาพ ให้คำนึงถึงประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความชัดเจนและครบถ้วนของหลักฐานต่อผู้ต้องหา ประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องหา และความรุนแรงของการกระทำความผิด

ข้อกำหนดสำหรับการต่อรองการรับสารภาพ

โดยทั่วไป ใช้สำหรับการดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ โดยมีข้อกำหนด 3 ส่วน ดังนี้

- การมีหรือปรากฏว่ามีพยานหลักฐานที่รับเอาไว้หรือตรวจสอบได้จริง ซึ่งยืนยันการกระทำตามข้อกล่าวหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับการสารภาพ
- ข้อกล่าวหาการกระทำผิดสะท้อนความผิดที่แท้จริงของผู้ต้องหา
- ข้อกล่าวหาที่มีลักษณะที่แสดงขอบเขตที่ชัดเจนและเพียงพอสำหรับศาลในการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม

ในหลายๆ เขตอำนาจศาลกำหนดการกระทำผิดที่ไม่สามารถนำมาใช้ในการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) ดังนั้น การทบทวนข้อกล่าวหาตามที่แจ้งหรือเสนอมาถือเป็นสิ่งสำคัญในอันดับแรก

ในกระบวนการไกล่เกลี่ยการรับสารภาพ (plea negotiation) บ่อยครั้ง มีการเจรจาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ รวมถึง

- ข้อกล่าวหา (charge) : ผู้ต้องหาหมักสารภาพยอมรับการกระทำผิด เพื่อแลกเปลี่ยนกับการถูกลงโทษในอัตราที่น้อยหรือต่ำลง
- การตัดสิน (sentence) : ในบางกรณี อาจจะมีการต่อรองขอลดอัตราโทษตามการตัดสิน/พิจารณาคดี ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้พิพากษาต้องเป็นผู้อนุมัติและอาจไม่สามารถนำไปปรับใช้กับทุก ๆ เขตอำนาจศาล หรือสำหรับการกระทำผิดอาญาทั้งหมด หนายความมักจะเห็นด้วยกับการร้องขอลดอัตราโทษตามการตัดสิน/พิจารณาคดีของศาล แต่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าจะได้รับการลดอัตราโทษตามการตัดสิน/พิจารณาคดีหรือไม่

- ข้อเท็จจริง (facts): ผู้ต้องหาสารภาพยอมรับการกระทำผิด และมีการบันทึกข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนไว้

การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargains) ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่ถูกต้องและชัดเจน โดยมาตรฐานเหล่านี้ ทำให้ผู้ต้องหาเข้าใจข้อตกลงและสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งส่วนที่จะได้รับหรือไม่ได้รับหากไม่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี โดยทั่วไปแล้ว การต่อรองการรับสารภาพต้องมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- การจัดทำบันทึกข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร
- การจัดทำบันทึกข้อตกลงต้อง
 - จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ในภาษาที่จำเลยสามารถเข้าใจได้
 - ระบุเงื่อนไขทั้งหมดไว้ภายในข้อตกลง
 - นำเสนอข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการรับเอาข้อเท็จจริง (admission) ไว้
 - ให้ผู้ต้องหา หรือหนายความของผู้ต้องหาลงนามในบันทึกข้อตกลง
 - ให้บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ลงนามในบันทึกข้อตกลง (หากในบันทึกข้อตกลงมีส่วนที่กำหนดการจ่ายค่าชดเชย หรือค่าตอบแทนให้กับผู้เสียหาย)

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ

พนักงานอัยการและทนายความ : เมื่อมีการต่อรองการรับสารภาพ ให้พนักงานอัยการและทนายความต้องเคารพต่อสิทธิของบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ รวมถึงสิทธิของผู้ต้องหา ซึ่งในส่วนนี้เป็นข้อท้าทายในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับสิทธิในการมี พบ หรือแต่งตั้งทนายความ และในสถานการณ์ต่างๆ พนักงานอัยการและทนายความต้องดูแลให้ผู้ต้องหามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับช่องทางหรือแนวทางต่างๆ ที่มีอยู่ รวมถึงการรับทราบข้อมูลใดๆ ก่อนการพิจารณาหรือตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังต้องดูแลให้ผู้ต้องหาได้รับสิทธิ และสามารถเข้าถึงขั้นตอนต่างๆ ที่จำเป็น และตอบสนองต่อการได้รับหรือเข้าถึงความเป็นธรรมของผู้เสียหายที่เกิดจากการถูกใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ รวมถึงการเข้าถึงและได้รับการชดเชยและเยียวยา ซึ่งหลังจากที่การรับสารภาพเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานอัยการ และทนายความอ่านเนื้อหาข้อเท็จจริงต่อหน้าศาล จากนั้นให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่า ยอมรับหรือปฏิเสธข้อเท็จจริงดังกล่าวหรือไม่และอย่างไร ทั้งนี้ พนักงานอัยการและทนายความไม่ควรรับคำรับสารภาพ หากข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในคำรับสารภาพ ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงจากการสืบสวน/สอบสวน และข้อกล่าวหาการกระทำความผิดนั้นๆ

ผู้ต้องหา : ผู้ต้องหาพึงخذใช้และถูกลงโทษตามกระบวนการฟ้องร้องและดำเนินคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ โดยผู้ต้องหาอาจจะถูกยึดและริบเอาอุปกรณ์ เครื่องมือ และข้าวของต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบการกระทำการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ ซึ่งหมายความถึงบรรดาทรัพย์สินต่างๆ นอกเหนือจากอาคารหรือสถานที่ เครื่องมือติดตั้ง หรือวัสดุปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่างๆ การทำบันทึกข้อตกลง หรือการพิจารณาของผู้พิพากษาอาจจะกำหนดให้นำทรัพย์สินที่ถูกยึดหรือริบเอาไปมาใช้จ่ายเป็นค่าชดเชย หรือเยียวยาให้กับผู้เสียหาย โดยผู้พิพากษาต้องพยายามสืบหาหรือตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ต้องหามีสมรรถนะและได้ทำบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพโดยสมัครใจหลังจากที่ผู้พิพากษาได้พิจารณาและยอมรับการดำเนินการตามข้อตกลงการรับสารภาพนั้นๆ แล้ว ให้ข้อตกลงดังกล่าวมีผลผูกพันและบังคับใช้ โดยหากข้อตกลงนั้น มิได้จัดทำขึ้นด้วยความสมัครใจ หรือจากความเข้าใจผิด ผู้ต้องหาอาจจะร้องขอให้ผู้พิพากษาเข้ามาดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

ผู้เสียหาย : การจัดทำบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพอาจจะครอบคลุมถึง การดูแลและจ่ายค่าชดเชย หรือค่าเยียวยา หรือการช่วยเหลือเยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (restitution) ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้ต้องหาต้องดูแล จัดหา และ/หรือชำระให้กับบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์

ผู้พิพากษา : ในเขตอำนาจศาลโดยส่วนใหญ่ ผู้พิพากษามีได้เข้าร่วมกระบวนการเจรจาต่อรองเพื่อการรับสารภาพ และโดยทั่วไป ผู้พิพากษามักจะทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบต่อการตรวจสอบ และยืนยันข้อมูลข้อเท็จจริงจากการสารภาพ รวมถึงการพิจารณาว่า การจัดทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าวของจำเลยเป็นไปโดยสมัครใจ และการใช้ดุลพินิจพิจารณาพิพากษาคดี ทั้งนี้ ผู้พิพากษามีบทบาทสำคัญในการแจ้งผู้ต้องหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา โดยในเขตอำนาจศาลหลายๆ แห่ง สิทธิเหล่านี้ ประกอบด้วย

- สิทธิในการปฏิเสธการรับผิด (right to plead not guilty)
- สิทธิที่จะได้รับสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง (right to be presumed innocent until proven guilty)
- สิทธิในการนิ่งเงียบ และไม่ให้การในฐานะพยาน/การเบิกความในศาล (testify) ระหว่างการฟ้องร้องดำเนินคดี
- สิทธิที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ให้หลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (right not to be compelled to give self-incriminating evidence)
- สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแบบเต็มรูปแบบ (right to a full trial)
- สิทธิในการมีผู้แทน/ที่ปรึกษา/ทนายความตามความประสงค์ของตนเอง (right to be represented by counsel of his or her choice or to have a legal representative)
- สิทธิในการตรวจสอบพยานที่เรียกมาตามการดำเนินคดีทางกฎหมาย
- สิทธิที่จะขอให้มีการเรียกสอบพยานเพื่อสนับสนุนการพิจารณาตัดสินคดีของตน

นอกจากนั้น ผู้พิพากษาต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่า การยอมรับหรือตกลงตามบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพ แสดงว่าผู้ต้องหายอมสละสิทธิของตนเองในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแบบเต็มรูปแบบ (right to a full trial) นอกจากนี้ ผู้พิพากษาต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาให้ทราบว่า การจัดทำบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพ หมายรวมถึง ผู้ต้องหาสละสิทธิในการอุทธรณ์ เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาหรือข้อกฎหมายในคำพิพากษาคดี อีกทั้ง ยังควรแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่า พนักงานอัยการและทนายความมีสิทธิในการใช้คำให้การ (statement)

ตามบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ในกรณีที่มีการให้ หรือแสดงคำให้การที่เป็นเท็จ (perjury) หรือไม่เป็นความจริง (false)

ข้อถกเถียงที่สนับสนุนการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)

การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) เป็นประโยชน์ในหลายลักษณะ โดยช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นประโยชน์โดยรวมต่อชุมชน และการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรมโดยรวม การนำการต่อรองการรับสารภาพมาใช้ช่วยลดความล้นเลของการฟ้องร้องดำเนินคดีของพนักงานอัยการและทนายความ ผู้เสียหาย และผู้ต้องหา ทำให้บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ในกรณีต่างๆ ไม่ต้องใช้เวลาหลายเดือนหรือหลายปีในการรอหรือติดตามผลลัพธ์ของการดำเนินคดี รวมถึงการได้รับค่าชดเชยและค่าตอบแทน และไม่ต้องพักอาศัยหรือใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่พักพิง หรือบ้านพักฉุกเฉินตลอดเวลาตามขั้นตอนการพิจารณาที่ยาวนาน และสามารถกลับใช้ชีวิตตามปกติได้เร็วยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับชุมชน

การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) ช่วยดูแลการใช้และการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด และทำให้เกิดประโยชน์ต่อพนักงานอัยการ/ทนายความ รวมถึงผู้พิพากษา โดยพนักงานอัยการ/ทนายความไม่ต้องเสียเวลาและทรัพยากรต่างๆ ในการเตรียมการสำหรับการฟ้องร้องดำเนินคดี นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้จากกระบวนการสอบสวนสืบสวน

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานตรวจแรงงานในการดำเนินการ เพื่อจัดทำข้อมูล ข้อโต้แย้งตามหลักฐาน ซึ่งจะนำมาใช้สำหรับการทำบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพกับผู้ต้องหา นอกจากนี้ การทำบันทึกข้อตกลงการรับสารภาพยังช่วยลดค่าฟ้องที่ค้างค้างในส่วนของผู้พิพากษา ทนายความ และพนักงานอัยการ ในหลายๆ ประเทศ มีข้อเท็จจริงว่า มีค่าฟ้องและค่าธรรมเนียมร้องคดีใช้เวลายาวนานหลายเดือน หรือหลายปี ก่อนที่ศาลกำหนดวันพิจารณา ไต่สวนมูลฟ้อง และการพิพากษาคดี ทำให้กระบวนการฟ้องร้องดำเนินคดีใช้เวลายาวนานในการดำเนินการจนเสร็จสิ้น การลดภาระของการดำเนินงานตามคำฟ้องหรือการร้องเรียนจำนวนมากๆ ช่วยให้ผู้พิพากษาและอัยการลดเวลาการปฏิบัติงานในการนำคำฟ้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ไต่สวนมูลฟ้อง และการพิพากษาคดี และทำให้สามารถใช้เวลากับคำฟ้องหรือการร้องเรียนในรายละเอียดที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดี

การต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining) ทำให้มีข้อตกลงในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยทำให้จำเลยได้ลงรู้ผลลัพธ์ และไม่ต้องใช้เวลานานหลายเดือนหรือหลายปี ในการรอผลการดำเนินการ นอกจากนี้ ยังรู้ว่าจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาตัดสินลดหย่อนโทษหรือไม่ ส่วนพนักงานอัยการ/ทนายความก็ได้รับเกี่ยวกับผลลัพธ์ และคลายความกังวลในการเตรียมการนำเสนอข้อเท็จจริงและการฟ้องร้องดำเนินคดี ในขณะที่บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหาย ก็ได้รับการปกป้องในกรณีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์ และมีการพิจารณาพิพากษาคดีตัดสิน นอกจากนี้ สำหรับบุคคลต่างชาติที่ตกเป็นผู้เสียหาย ซึ่งอาจจะถูกส่งกลับ กระบวนการดังกล่าวช่วยให้บรรลุข้อตกลง หรือผลการพิจารณาได้ก่อนที่บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายต้องเดินทางออกนอกประเทศ

ข้อถกเถียงที่เกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)

ทั้งนี้ มีข้อถกเถียงมากมายเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ เนื่องจากบางความรู้สึกว่า การต่อรองการรับสารภาพเป็นกระบวนการที่อ่อนไปสำหรับการดำเนินการทางอาญา และการต่อรองการรับสารภาพส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดบทลงโทษทางอาญา อีกทั้งยังมีข้อห่วงใยหรือความกังวลว่า การต่อรองการรับสารภาพมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการบังคับให้รับสารภาพ โดยจำเลยอาจยอมรับสารภาพด้วยความผิดพลาด จำเลยอาจจะรู้สึกว่า มีการรอผลการพิจารณาฟ้องร้องคดีอย่างยาวนาน และอาจจะเป็นไปได้ที่จะได้รับคำตัดสินลงโทษที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้ยังต้องยอมรับสารภาพ เพื่อแลกกับการลดโทษทั้งจำนวนเงินค่าปรับ และ/หรือการลดระยะเวลาการถูกคุมขัง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้จำเลยรู้สึกคลายความกังวลของการต่อสู้ ดำเนินคดี โดยการยอมรับสารภาพ แม้ว่า ตนเองเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ตาม การเน้นย้ำผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างโดยการไม่ลงโทษผู้บริสุทธิ์เพื่อลดลักษณะการดำเนินการเช่นนี้ อาจจะเพิ่มเติมข้อจำกัดสำหรับการต่อรองการรับสารภาพ³ ต่อไป

การต่อรองการรับสารภาพอาจจะส่งผลกระทบต่อพนักงานอัยการผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งช่วยแบ่งเบาหน้าที่ของผู้พิพากษา โดยให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การรับรองข้อตกลงของการรับสารภาพซึ่งดำเนินการโดยพนักงานอัยการเท่านั้น ทั้งนี้ ยังพบความเชื่อบางลักษณะที่เห็นว่ากระบวนการต่อรองการรับสารภาพ อาจเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จริยธรรม และเป็นการละเมิดต่อสิทธิในการกระบวนการยุติธรรม (fair trails) และการประกันตัวเพื่อการต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม

3. Givati, Yehonatan “หลักกฎหมายและเศรษฐศาสตร์เปรียบเทียบของการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining): ทฤษฎีและหลักฐาน” ในฮาร์วาร์ด : ศูนย์กลางสำหรับการศึกษาด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และธุรกิจ จอห์น เอ็ม. โอลิน (John M. Olin Center for Law, Economics, and Business Fellows), กรกฎาคม 2554 หน้า 4. www.law.harvard.edu/programs/olin_center/fellows_papers/pdf/Givati_39.pdf

แบบฝึกหัดที่ 5.3.1 :

การอภิปรายเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)

วัตถุประสงค์ :

เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับผลประโยชน์และข้อท้าทายของการต่อรองการรับสารภาพ และสถานการณ์ที่เหมาะสมในการนำการต่อรองการรับสารภาพมาใช้

เวลา :

 [45 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- แนวทางชี้แนะเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining)
- กระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่น และปากกาเคมีคละสี (markers) สำหรับกระบวนการ
- ก่อนการเริ่มกิจกรรมฝึกอบรม ให้กระบวนการสอบถามและตรวจสอบว่ามีการนำการต่อรองการรับสารภาพมาใช้กับกรณีของแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือการค้ามนุษย์หรือไม่ จากนั้นให้จัดเตรียมสำเนาเอกสารแนวทางชี้แนะเกี่ยวกับการต่อรองการรับสารภาพในประเทศหรือพื้นที่นั้นๆ และดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางชี้แนะเหล่านั้น (ตามที่มีอยู่จริง) ก่อนเริ่มทำแบบฝึกหัดนี้

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [5 นาที]
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมอภิปรายคำถามต่างๆ เหล่านี้ในกลุ่มใหญ่ จากนั้น ให้เขียนประเด็นหลัก (key point) ลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต
 - การต่อรองการรับสารภาพให้ประโยชน์อะไรบ้าง? ในกรณีที่เป็นระบบกฎหมาย คุณเห็นว่า การต่อรองการรับสารภาพเป็นประโยชน์ต่อระบบกฎหมาย หรือไม่? [10 นาที]
 - การต่อรองการรับสารภาพ มีข้อท้าทายอะไรบ้าง? มีการพบข้อท้าทายเหล่านี้ อย่างไรบ้าง? [10 นาที]
 - มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าการต่อรองการรับสารภาพเป็นประโยชน์ หรือไม่? มีแนวทางชี้แนะอะไรบ้างที่จำเป็น? [15 นาที]
- การสรุป และถามตอบ พร้อมเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [5 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- การต่อรองการรับสารภาพมีคุณูปการ หรือสร้างประโยชน์ในบางลักษณะ อาทิ การลดปริมาณคดี หรือการฟ้องร้องคดีที่ค้างค้าง การลดการใช้คำพิพากษาลงโทษจำคุก และการทำให้ฝ่ายต่าง ๆ และผู้เสียหายได้รับข้อยุติการดำเนินการ
- การต่อรองการรับสารภาพอาจจะส่งผลให้จำเลยผู้บริสุทธิ์ที่ตัดสินใจยอมรับสารภาพการกระทำความผิดอาชญากรรมที่ตนเองมิได้ทำ ทั้งนี้ หากการต่อรองการรับสารภาพมีเงื่อนไขหรือข้อตกลงเกี่ยวกับระยะเวลาการคุมขังอยู่ด้วย ก็จะส่งผลให้มีจำนวนประชากรผู้ต้องขังเพิ่มสูงขึ้น
- การดูแลกำกับให้การต่อรองการรับสารภาพดำเนินการเพื่อลดจำนวนคดีหรือการฟ้องร้องคดีที่ค้างค้าง โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อสิทธิของจำเลย และช่วยลดหรือบรรเทาความเสี่ยงเหล่านี้

บทเรียนที่ 5.4 : หลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics)

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการบังกาลอร์ (the Bangalore Principles) และการปรับ หรือประยุกต์ใช้หลักการดังกล่าว
- เพื่อนำหลักจริยธรรมมาฝึกปฏิบัติโดยใช้สถานการณ์สมมติต่างๆ

เวลา :

ขั้นตอน :

- แบบฝึกหัดที่ 5.4.1: การอธิบายเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) [15 นาที]
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.4: หลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) [20 นาที]
- แบบฝึกหัดที่ 5.4.2: การปรับใช้หลักจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน [60 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

- กระดาษฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมีคละสี
- การนำเสนอพาวเวอร์พอยท์ (power point) 5.4: หลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics)
- เครื่องฉายภาพ (projector)
- ใบงานที่ 5.4.2 ก: สถานการณ์สมมติหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics)
- ใบงานที่ 5.4.2 ข : หลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (The Bangalore Principles on Judicial Conduct)

หลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) เป็นส่วนสำคัญของขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมและในหลายๆ ประเทศต่างๆ มักมีข้อชี้แนะหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) ภายในประเทศเอง ในการปฏิบัติเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (The Bangalore Principles on Judicial Conduct)

หลักการบังกาลอร์ (The Bangalore Principles)

คณะกรรมการตามกลไกสหประชาชาติจัดทำร่างหลักการบังกาลอร์ (the Bangalore Principles) เพื่อใช้เป็นข้อชี้แนะและมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา โดยหลักการดังกล่าวครอบคลุมคุณค่าหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ความเป็นอิสระ (Independence) การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality) ความซื่อสัตย์ (Integrity) ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety) ความเสมอภาค (Equality) สมรรถภาพและการสอบทานพฤติกรรม (Competence and Diligence) โดยต่อมาคณะมนตรีด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (the United Nations Social and Economic Council) (ตามมติที่ 2003/26) ได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ พัฒนา และจัดทำประมวลหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) ของตนเอง โดยให้เป็นไปตามหลักการบังกาลอร์ (the Bangalore Principles) เป็นสำคัญ

ความเป็นอิสระ (Independence) : ถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้พิพากษาต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ โดยผู้พิพากษาจำเป็นต้องทำกระบวนการไต่สวนและพิจารณาคดีโดยไม่ถูกแทรกแซงจากบุคคลหรือองค์การใดๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล กลุ่มผลประโยชน์ บุคคล หรือผู้พิพากษารายอื่นๆ ⁴

สำหรับความเป็นอิสระในการอำนวยการยุติธรรม มีข้อกำหนดหลัก 3 ส่วน คือ

- ความมั่นคงของวิชาชีพ (tenure) ในการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตจนเกษียณอายุ ในส่วนนี้เป็นการดูแลและคุ้มครองให้ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาคดีตามกฎหมาย โดยเทียบเคียงกับผลคำพิพากษาคดีที่คล้ายกันก่อนหน้า ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินคดีต่อไป (precedent) ด้วย และด้วยลักษณะความมั่นคงของวิชาชีพเช่นนี้ ทำให้ผู้พิพากษาไม่ต้องกลัวเกรง หรือมีความลำเอียงในการคิด หรือตัดสิน พิพากษาคดีตามความกดดันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือให้ตนเองได้รับการเลือกตั้งจากสาธารณะ หรือการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องจากฝ่ายบริหารต่างๆ

- การมีความมั่นคงทางการเงิน (financial security) ซึ่งหมายถึงสิทธิในการได้รับเงินเดือน และค่าตอบแทนที่เหมาะสม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยพลการ/ตามอำเภอใจจากรัฐบาลผู้ปฏิบัติหน้าที่

- ความเป็นอิสระของสถาบันในการด้านการบริหารจัดการ (institutional independence for administrative matters) หมายถึง การให้หน่วยตุลาการสามารถควบคุม ดูแล และบริหารจัดการตนเองได้ อย่างเป็นอิสระจากการกำกับของรัฐบาล หรืออยู่ภายใต้การควบคุม หรืออิทธิพลใดๆ รวมถึงในกิจกรรมการปฏิบัติงานต่างๆ

การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality) : ลักษณะของการปฏิบัติที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จำเป็นต้องใช้และดูแลให้เกิดขึ้นตลอดทั้งในส่วนของการพิจารณาพิพากษา และในขั้นตอนการไต่สวนมูลฟ้อง และการพิจารณาคดีตัดสินต่างๆ โดยหากพบว่าผู้พิพากษามีอคติหรือความลำเอียงในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ผู้พิพากษารายนั้นๆ ย่อมไม่มีคุณสมบัติในการปฏิบัติหน้าที่พิพากษาคดีประเด็นนั้นๆ แต่อย่างใด ซึ่งในส่วนนี้ หมายรวมถึง กรณีที่ผู้พิพากษามีความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องโดยส่วนตัวในคดี เช่น ในฐานะเพื่อน หรือสมาชิกครอบครัว ผู้พิพากษาควรถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนตัว (recuse) นอกจากนั้น การปฏิบัติที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยังจำเป็นต้องนำมาใช้สำหรับทั้งด้านข้อเท็จจริงและแง่คิดมุมมองเชิงเหตุผล

4. ความเห็นเกี่ยวกับหลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct). สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC), หน้าที่ 27, 2550. www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/commentary_on_the_bangalore_principles_of_judicial_conduct/bangalore_principles_english.pdf

โดยจะเห็นว่า หากผู้พิพากษาไม่ได้มีความเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับคดีดังกล่าว ในขณะที่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปกลับมีความเชื่อที่มีเหตุและผลว่า ผู้พิพากษารายนั้น ๆ ผักไผ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ก็จะส่งผลกระทบต่อคู่กรณีและคดีดังกล่าว อาทิ กรณีเกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บุตรหลานของผู้พิพากษาเคยเข้ารับการศึกษามาก่อน ผู้พิพากษาควรพิจารณาการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนตัว (recusal) โดยแม้ว่า ผู้พิพากษาอาจจะไม่ได้มีผลประโยชน์ส่วนตัวในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด แต่สาธารณชนอาจจะเชื่อว่า ย่อมมีความลำเอียงหรืออคติได้ผู้พิพากษาพึงหลีกเลี่ยงการปฏิบัติใดๆ ที่อยู่ภายใต้การอคติอันเนื่องมาจากอิทธิพลของความคิดเห็นหรือความพึงพอใจส่วนตัวหรือเป้าประสงค์ของความลำเอียงในคดี ผู้พิพากษาต้องไม่มีอคติหรือความลำเอียงส่วนบุคคลเกี่ยวกับคดี ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาด้านความเป็นกลาง ไม่ผักไผ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องได้รับการคุ้มกันอย่างชัดเจนและเพียงพอในการดำเนินการต่างๆ โดยปราศจากกระแสสงสัยในความชอบธรรม (legitimate doubt)

ผู้พิพากษาไม่ควรมีหรือทำการสื่อสาร รับฟัง หรือได้สวนข้อมูล จากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดฝ่ายเดียว (ex parte communications) ซึ่งเป็นลักษณะที่เกิดขึ้น เมื่อคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดพยายามพูด เขียน หรือสื่อสารในรูปแบบใดๆ กับผู้พิพากษาเกี่ยวกับประเด็นในคดีหรือคำร้อง โดยปราศจากการรับรู้ของคู่ความอีกฝ่าย ทั้งนี้ ผู้พิพากษาพึงหลีกเลี่ยงการพบปะกับคู่ความ หรือบุคคลใดๆ ที่เป็นเอกชนคู่ความในคดีหรือคำร้องโดยลำพัง แม้ว่า การพบปะกันจะเป็นกิจกรรมทางสังคมอย่างแท้จริง เนื่องจากการพบปะใดๆ อาจจะทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่จะมีอคติหรือความลำเอียง และในกรณีที่ผู้พิพากษาพบว่า ตนเองมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือขัดกัน (conflict of interest) ผู้พิพากษารายนั้นพึงถอนตัวออกจากการพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว อาทิ หากคดีแรงงานบังคับเกี่ยวข้องกับบริษัทใหญ่ ๆ ที่ผู้พิพากษาถือหุ้นอยู่ด้วย ให้ผู้พิพากษารายนั้นถือว่ามีผลประโยชน์ขัดกันและควรขาดคุณสมบัติในการพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว ทั้งนี้ พึงใช้ความพยายามอย่างเต็มที่และถึงที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้พิพากษาดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยปราศจากอคติและความลำเอียงต่างๆ

ความซื่อสัตย์ (Integrity) : ความซื่อสัตย์เป็นคุณค่าที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวก โดย “กระบวนการยุติธรรมมิได้เพียงแต่ทำให้เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ต้องถูกมองเห็นว่ามีการทำให้เกิดขึ้นด้วย (Justice must not merely be done but must also be seen to be done)”⁵ ดังนั้น ผู้พิพากษาจึงจำเป็นต้องรักษามาตรฐานระดับสูง ทั้งในการใช้ชีวิตในวิชาชีพและชีวิตส่วนตัว โดยเคารพต่อกฎหมายก่อนการตัดสินพิพากษาใด ๆ ผู้พิพากษาพึงพิจารณาปัจจัยหรือประเด็นต่างๆ ดังนี้

- การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องสาธารณะหรือเรื่องส่วนตัว
- เนื้อหาของสิ่งที่ปฏิบัตินั้นได้รับการคุ้มครองหรือดูแลสิทธิส่วนบุคคล หรือไม่
- ระดับการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษา เป็นอย่างไรบ้าง
- การดำเนินการมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้เกิดอันตราย หรือเชื่อได้ว่าส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นๆ หรือไม่
- การแสดงออกมีระดับของความเคารพหรือการขาดความเคารพต่อสาธารณะ อย่างไรบ้าง
- ระดับของการดำเนินการแสดงออกถึงอคติ ความลำเอียง หรือการใช้อิทธิพลแทรกแซงแบบไม่เหมาะสม หรือไม่

5. หลักการบังกลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (the Bangalore Principles on Judicial Conduct) คณะมนตรีด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (มติที่ 2003/26), หลักการที่ 2.3 ปี 2545. www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf

ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety) : ผู้พิพากษาจะถูกคาดหวังการมีความประพฤติและพฤติกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานที่สูงกว่าประชาชนทั่วไป และครองตนในพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดระยะเวลา ซึ่งในส่วนนี้ เนื่องมาจากผู้พิพากษาพึงถูกตรวจสอบและมองเห็นได้จากสาธารณชนทั่วไป จึงมีการนำเสนอข้อชี้แนะในการรักษาและครองตนในพฤติกรรมที่เหมาะสม ตามความเห็นเกี่ยวกับหลักความประพฤติที่เหมาะสม (propriety rule) ในหลักการบังกอลอร์ (the Bangalore Principles) :

- ผู้พิพากษาควรดำเนินชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งทำให้เห็นว่าเป็นไปตามมาตรฐานระดับสูงตามในการดำเนินการ และอำนวยความสะดวกงานยุติธรรมต่างๆ
- ให้ใช้จริยญาณ ตลปินิจ และระมัดระวังเมื่อเข้าร่วมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม
- ผู้พิพากษาควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการตั้งคำถามหรือมีข้อสงสัยถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้พิพากษา และเมื่อมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้พิพากษา ก็ทำให้สาธารณชนสูญเสียความเชื่อมั่นในความเป็นธรรมของระบบและกระบวนการยุติธรรมได้
- ผู้พิพากษาพึงถอนตัวออกจากคดี หรือกรณีร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนฝูง หรือครอบครัวของตนเอง เนื่องจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีหรือกรณีร้องเรียนดังกล่าวมีความเสี่ยงต่ออคติ ความลำเอียง ตลอดจนการรับรู้ หรือรับฟังข้อเท็จจริงต่างๆ เป็นอย่างมาก
- ไม่ควรอนุญาตให้บุคคลในวิชาชีพกฎหมายใด ๆ ใช้โทรศัพท์ หรือที่พกส่วนตัวของผู้พิพากษาในการติดต่อกับลูกความ เนื่องจากอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจ หรือส่อไปในทางการมีเสนาหา หรือให้ความช่วยเหลือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีหรือกรณีร้องเรียน นอกจากนั้น อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจว่าเป็นการรับฟังข้อมูลนอกกระบวนการของศาล และพ้นจากการมองเห็นจากสาธารณชนทั่วไป
- ให้ละเว้นการเข้าร่วมหรือยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง หรือประเด็นข้อพิพาทโต้แย้งในเชิงสาธารณะ เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้อาจจะทำให้เกิดอคติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาในการเข้ารับฟัง ได้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาคดีต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมต่อประชาชนทั่วไป
- ผู้พิพากษาควรระมัดระวังและระงับยับยั้ง ชังใจในการนำเสนอ หรือกล่าวถึงแหล่งอ้างอิง การได้สวน/รับฟังข้อมูล หรือสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ
- การไม่เปิดเผยข้อมูลความลับ เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์อาจจะส่งผลกระทบและสร้างความเจ็บปวดให้กับผู้เสียหายและทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ในความเสี่ยง นอกจากนั้น การเปิดเผยข้อมูลความลับส่งผลกระทบต่อการทำให้เสื่อมเสียถึงการรักษาคำสั่งอำนาจและความซื่อสัตย์ของศาล
- การปฏิเสธ ไม่รับ รับเอาไว้ซึ่งของขวัญ ในขณะที่ของขวัญโดยส่วนใหญ่อาจจะเกี่ยวพัน หรือมาในรูปแบบการดูแลเพื่อน และครอบครัว ของขวัญเหล่านั้นจะส่งผลทำให้เกิดการกระทำโดยเสนาหา หรือเป็นไปเพื่อประโยชน์ของบุคคลใด ๆ

ความเสมอภาค (Equality) : การปฏิบัติด้วยความเสมอภาค (equal treatment) ต่อทุกๆ คน ถือเป็นส่วนสำคัญของการอำนวยความสะดวก และเพื่อให้เกิดการปฏิบัติด้วยความเสมอภาค ผู้พิพากษาพึงปฏิบัติ ดังนี้

- การไม่แสดงความคิดเห็นที่เป็นการก้าวล่วง ดูหมิ่น ดูแคลน โดยพึงปฏิบัติและนำไปใช้กับกระบวนการพิจารณาทั้งหมดของศาล และควรนำมาใช้กับทุก ๆ แง่มุมในการดำเนินชีวิตของผู้พิพากษา

- การดูแลให้บุคลากรเจ้าหน้าที่ของศาลประพฤติ ปฏิบัติตนในอยู่ในมาตรฐานของศาล และไม่ข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงอคติ ความลำเอียง รวมถึงให้ประพฤติ ปฏิบัติตนต่อฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาทั้งหมดของศาล ด้วยความเสมอภาค และเป็นธรรม

- การป้องกัน ห้ามปราม มิให้ทนายความข้องเกี่ยว หรือแสดงพฤติกรรมที่สร้างความเกลียดชังทางเชื้อชาติ หรือการเหยียดหยามทางเพศ การปล่อยให้มีการแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ อาจจะทำให้เห็นว่า ศาลยินยอมหรือยอมรับพฤติกรรมที่สร้างความเกลียดชังทางเชื้อชาติ หรือการเหยียดหยามทางเพศ

- การกำหนด สร้างบรรยากาศของกระบวนการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม โดยแสดงออกให้เห็นว่า ทุกๆ ฝ่ายมีศักดิ์ศรี และได้รับการยอมรับหรือเคารพแบบเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายของการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ รวมถึงประชาชนกลุ่มเปราะบางและด้อยโอกาสต่างๆ

สมรรถภาพ และการสอบทานพฤติกรรม (Competence and Diligence) : การปฏิบัติและดำรงไว้ซึ่งหน้าที่ในการดำเนินงานยุติธรรมของผู้พิพากษาถือเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด ซึ่งผู้พิพากษาต้องทบทวนตนเองอยู่เสมอว่า ได้ใช้เวลาและใช้ความพยายามมากพอในการทำหน้าที่อำนาจงานยุติธรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้พิพากษาจำเป็นต้องติดตาม เรียนรู้ และทำความเข้าใจเนื้อหาการพัฒนาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน ของกฎหมายระหว่างประเทศ และควบคุม ดูแลการปฏิบัติต่าง ๆ ตามมารยาทอันดีในการพิจารณาคดีตลอดกระบวนการ การทำหน้าที่อำนาจงานยุติธรรมต้องแสดงออกด้วยความรู้ และทักษะทางกฎหมาย ความละเอียดถี่ถ้วน และการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี ซึ่งในส่วนนี้ จำเป็นต้องให้ผู้พิพากษาได้จัดทำกรวิจัยประเด็นต่าง ๆ รวมถึงข้อกฎหมาย และกรณีศึกษาทางกฎหมาย เพื่อนำมาใช้พิจารณากับคดี ในประเด็นหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย หรือมีแง่มุม/ประเด็นท้าทายทางกฎหมาย

ทั้งนี้ การใช้กฎหมายต้องเป็นไปเพื่อ และครอบคลุมอย่างทั่วถึง และเสมอภาคโดยบุคคลทั้งปวง และต้องปราศจากการละเมิด หรือดำเนินการขั้นตอนแบบผิด ๆ ความเสมอภาคในลักษณะนี้นำมาใช้กับบุคคลต่าง ๆ โดยไม่ต้องคำนึงถึงลักษณะที่แตกต่างทั้งด้านวัยวุฒิ การเป็นเด็ก เยาวชน หรือผู้ชรา การเป็นผู้เสียหาย หรือการเป็นผู้ถูกกล่าวหา และลักษณะอื่นใด โดยหน่วยงานด้านการยุติธรรม (อาทิ สำนักงานศาลยุติธรรม) มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้พิพากษา และการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้พิพากษาต่าง ๆ การฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมเนื้อหากฎหมายใหม่ ๆ รูปแบบการปฏิบัติที่ดี และประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการยุติธรรม ในการดำเนินกระบวนการไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาคดีใด ๆ ผู้พิพากษาพึงปฏิบัติด้วยความเที่ยงธรรม ตรงไปตรงมา และมีความโปร่งใสชัดเจน ในขณะทำการตัดสินหรือพิพากษาควรดำเนินการตามระยะเวลา ไม่ชักช้า ตลอดกระบวนการฟ้องร้องคดี การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดีใด ๆ ต้องดูแลรักษาความสงบ และมารยาทในศาลไว้เป็นอย่างดี

การทำหรือเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์ต่างๆ

การทำหรือเข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ณ ปัจจุบัน หลายกิจกรรมทำผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ผู้พิพากษาจำเป็นต้องระมัดระวังในการสื่อสาร การโพสต์ข้อความหรือเนื้อหา หรือการ “กดชอบ/สนับสนุน (like)” เนื่องจากกิจกรรมออนไลน์เป็นเรื่องที่นำเสนอในพื้นที่สาธารณะทั้งสิ้น ในส่วนแรกที่ต้องคำนึงถึงก่อนการโพสต์ข้อความ หรือเนื้อหาใดๆ คือ การพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นๆ ทำให้เกิดลักษณะความเห็น หรือความคาดหวังของการมีความเห็นของผู้พิพากษาในระบบศาลหรือไม่ จากนั้น ให้ผู้พิพากษาพิจารณาหรือตัดสินว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นๆ จะส่งผลให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคดี หรือข้อมูลความลับของศาลหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้พิพากษาไม่ควรโพสต์ข้อความหรือเนื้อหาที่เป็นการตำหนิ หรือสะท้อนสภาพที่ย่ำแย่ของศาล หรืออธิบายความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ข้อโต้แย้งรุนแรงหรือส่อเสียด ซึ่งอาจจะอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล และนำเสนอเป็นความเห็นสาธารณะ ซึ่งอาจจะนำมาใช้แสดงให้เห็นถึงความลำเอียง หรืออคติต่างๆ

อนึ่งก่อนการโพสต์รูปภาพ ความเห็น หรือการเขียนข้อความใดๆ ผู้พิพากษาควรพิจารณาว่า สิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเชิงการลบหลู่ ดูหมิ่น หรือลดทอนภาพลักษณ์เกียรติภูมิของศาล หรือกระบวนการยุติธรรมหรือไม่ และคำถามสุดท้ายที่ผู้พิพากษาควรประเมินตนเองก่อนการโพสต์ใดๆ คือ ความรู้สึกของตนเองในกรณีที่โพสต์ข้อความหรือข้อมูลนั้นๆ กลายเป็นข่าวหรือประเด็นที่สาธารณชนให้ความสนใจ

Photo Credit: USAID Girls Opportunity to Access Learning (GOAL) Project, Emily Doerr, 2013, Liberia

แบบฝึกหัดที่ 5.4.1 :

การอภิปรายเกี่ยวกับหลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics)

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเริ่มต้นอภิปรายเกี่ยวกับหลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) และเริ่มต้นพิจารณาบทบาทหรือคุณูปการหลักที่หลักจริยธรรมการพิพากษาคดีมีต่อการดำเนินการ ทั้งภายใน และนอกห้องพิจารณาคดีในศาล

เวลา :

 [15 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่น และปากกาเคมีคละสี (markers) สำหรับกระบวนการ

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [2 นาที]

ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มใหญ่ทั้งหมดร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้ โดยให้เขียนประเด็นหลัก (key point) ลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต [10 นาที]:

- หลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) มีบทบาท อะไรบ้าง?
 - หลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) มีคุณูปการหรือประโยชน์ อะไรบ้าง?
 - ข้อท้าทายของหลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) คือ อะไรบ้าง?
- การสรุป พร้อมเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [3 นาที]

ข้อความสำคัญ

- หลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) ช่วยให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และมีความซื่อสัตย์
- การกำหนดหลักจริยธรรมการพิพากษาคดี (judicial ethics) ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้พิพากษาได้มีความรู้ ความเข้าใจ ว่าหลักจริยธรรมดังกล่าวมีส่วนช่วยสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อระบบกระบวนการยุติธรรม

แบบฝึกหัดที่ 5.4.2 : การนำหลักจริยธรรมมาปรับใช้กับการปฏิบัติงานประจำวัน

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อฝึกปฏิบัติในการนำหลักการบังกาลอร์ (The Bangalore Principles) มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน

เวลา :

 [60 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กฎหมายท้องถิ่น และแนวทางการการพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้อง
- กระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่นสำหรับแต่ละกลุ่ม และ 1 แผ่น สำหรับกระบวนการ
- ปากกาเคมีคละสี
- หากมีแนวทางชี้แนะเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) ในประเทศ/ท้องถิ่น ให้จัดทำสำเนาเอกสารแนวทางชี้แนะเตรียมไว้ให้ผู้เข้ารับการอบรม
- กระบวนการทำสำเนาเอกสารสถานการณ์สมมติ ในใบงานที่ 5.4.1: สถานการณ์สมมติหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) และใบงานที่ 5.4.2 หลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (The Bangalore Principles on Judicial Conduct) แจกให้แต่ละกลุ่มได้ใช้สำหรับการอภิปรายและทำงานภายในกลุ่ม
- กระบวนการเตรียมกระดาษฟลิปชาร์ต 1 แผ่น และให้เขียนคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้ไว้ล่วงหน้า
 - กลุ่มของคุณเห็นว่า การตัดสิน/คำพิพากษาใด ที่เหมาะสมบ้าง ?
 - ปัจจัยที่กลุ่มนำมาใช้ในการพิจารณาการตัดสิน/คำพิพากษา มีอะไรบ้าง ?
 - คุณเลือกใช้หลักการบังกาลอร์ และ/หรือข้อชี้แนะด้านงานยุติธรรมในท้องถิ่นข้อใด ในการตัดสินหรือจัดทำคำพิพากษาของคุณ ?

ขั้นตอน :

- ก่อนการฝึกอบรม ให้กระบวนการเตรียมสำเนาเอกสารข้อชี้แนะท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics) (ถ้ามี) และขอให้ผู้เข้ารับการอบรมทบทวน และทำความเข้าใจภาพรวมของหลักการชี้แนะเหล่านั้นก่อน ที่จะเริ่มต้นทำแบบฝึกหัด
- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ของแบบฝึกหัด [5 นาที]

- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ขนาด 4-5 คนต่อกลุ่ม จากนั้นให้ช่วยกันทบทวน ทำความเข้าใจสถานการณ์สมมติที่ได้รับมอบหมายให้แต่ละกลุ่ม พร้อมกำหนดมาตรการหรือการปฏิบัติที่เห็นว่าเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (The Bangalore Principles on Judicial Conduct) และข้อชี้แนะจริยธรรมในประเทศหรือท้องถิ่นนั้นๆ จากนั้น ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามที่เขียนอยู่บนกระดาษฟลิปชาร์ต หรือใบงาน [25 นาที]

- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมกลับมารวมกันทั้งหมด และให้แต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบตามคำถาม โดยกระตุ้นการแลกเปลี่ยน และตั้งประเด็นคำถาม [25 นาที]

- การสรุป และถามตอบ พร้อมเน้นย้ำข้อความสำคัญด้านล่าง [5 นาที]

ข้อความสำคัญ

- โดยความรับผิดชอบแล้ว ผู้พิพากษามีหน้าที่ในการดูแล และอำนวยความสะดวกการยุติธรรมให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม โดยพฤติกรรมการกระทำของผู้พิพากษามักถูกตรวจสอบได้มากกว่าบุคคลวิชาชีพอื่นๆ โดยวิชาชีพแล้ว ผู้พิพากษามักถูกมองว่ามีเอกสิทธิ์พิเศษ และได้รับการยอมรับการเป็นต้นแบบของการปฏิบัติหน้าที่

- ในการพิจารณาเลือกการดำเนินการทั้งภายในหรือภายนอกศาล ให้ผู้พิพากษาใช้แนวทางชี้แนะในพื้นที่ และหลักการบังกาลอร์ (The Bangalore Principles)

- เมื่อมีข้อสงสัยใดๆ ให้สอบถามว่า ความเห็นหรือการกระทำนั้นๆ สร้างความอับอายหรือไม่ หากมีการนำเสนอ หรือเปิดเผยอย่างแพร่หลายในวงกว้าง

Photo Credit: Oliver Gryson, 2007, Thailand

ใบงานที่ 5.4.2 ก :

สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics)

สถานการณ์ที่ 1 :

ผู้พิพากษาได้ออกคำพิพากษาหลังจากที่กระบวนการไต่สวนและพิจารณาคดีที่ใช้เวลายาวนาน โดยหลังจากการออกคำพิพากษาดังกล่าว โจทก์ผู้ชนะคดีได้เดินมาที่หน้าบัลลังก์ และกล่าวขอบคุณผู้พิพากษา สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างการพิจารณาคดี โดย ณ เวลานั้น โจทก์ได้มอบกำไลราคาแพงให้กับผู้พิพากษา ในขณะที่ผู้พิพากษาไม่ต้องการแสดงท่าทีหยาบคาย จึงรับเอากำไลนั้นเอาไว้ แต่หลังจากที่กลับไปถึงห้องทำงานของตน ก็มอบกำไลนั้นให้กับเลขา/เสมียนดูแลคดี

สถานการณ์ที่ 2 :

ผู้พิพากษาทำหน้าที่ประธานในการประชุมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสัญญา (contract dispute) โดยนายจำเลยร้องให้ผู้พิพากษาดังกล่าวไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับกระบวนการไกล่เกลี่ยดังกล่าว เนื่องจากโจทก์เป็นน้องเขยของผู้พิพากษา

ทั้งนี้ ผู้พิพากษารู้ว่า การต่อสู้คดีในฝ่ายน้องเขยของตน มีหลักฐานไม่ค่อยดีและขาดความชัดเจน ในขณะที่พิจารณาว่าจะทำหน้าที่พิพากษาคดีและตัดสินลงโทษฝ่ายน้องเขยของตนเอง ผู้พิพากษาจึงขอไต่สวนมูลฟ้องและสุดท้ายในกระบวนการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาได้ตัดสินลงโทษน้องเขยของตนเอง

สถานการณ์ที่ 3 :

ผู้พิพากษาทำหน้าที่ประธานในการประชุมพิจารณาคดีการฉ้อโกงในชั้นอุทธรณ์ ทั้งนี้ มีการสับย่อนคดีดังกล่าวไปถึงช่วงที่มีการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งในขณะนั้น ผู้พิพากษารายนั้นทำหน้าที่ทนายให้กับคดีดังกล่าว

สถานการณ์ที่ 4 :

ผู้พิพากษาอยู่ในงานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิดและพบกับทนายความฝ่ายจำเลยซึ่งต่อสู้คดีที่ผู้พิพากษาทำหน้าที่พิจารณาคดีนั้นๆ อยู่ โดยทนายความฝ่ายจำเลยได้สอบถามขอความเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับคดีและกำหนดเวลาในการพิพากษาคดีดังกล่าว ในขณะที่ผู้พิพากษามีได้กล่าวเรื่องใดๆ เกี่ยวกับผลการพิจารณาคดีความดังกล่าว เพียงแต่บอกกับทนายความฝ่ายจำเลยว่า คำพิพากษาจะเสร็จสิ้น และมีการแถลงคำพิพากษาเร็วๆ นี้

สถานการณ์ที่ 5 :

ผู้พิพากษานามว่าสมิททำหน้าที่เป็นผู้พิพากษามานาน 15 ปีในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา ผู้พิพากษานี้พิจารณาคดีต่างๆ ค่อนข้างล่าช้ากว่ากำหนด และส่วนใหญ่เลื่อนนัดการขึ้นบัลลังก์ศาลเพื่อพิจารณาเป็นช่วงเวลา 13.00 น. ทั้งนี้ บางคดีที่ผู้พิพากษารายนี้รับผิดชอบตามบัญชีคดีและคำพิพากษาของศาล มีคิวการพิจารณานานกว่า 2 ปีแล้ว ในขณะที่เขามักแสดงคำพูดหยาบคายต่อผู้เสียหายและทนายความหน้าบัลลังก์หรือในห้องพิจารณาคดี นอกจากนั้น ยังมีข่าวลือว่า เขาติดสุราและการพนันเป็นอย่างมาก

ทำให้ทนายความที่รอผลการพิจารณาคดีมานานเกือบสองปี เริ่มรู้สึกไม่พอใจและทำเรื่องร้องเรียนแจ้งปัญหาดังกล่าวไปยังผู้พิพากษานามว่าแฟรงค์

สถานการณ์ที่ 6 :

ในระหว่างการแข่งขันของผู้สมัครเลือกตั้งประธานาธิบดี ผู้พิพากษานามว่าโจนส์ ระมัดระวังการไม่แสดงออกหรือให้ความเห็นทางการเมืองรวมถึงการให้การรับรองผู้สมัครรายใด ในขณะที่ภรรยาของเขาวางแผนจัดกิจกรรมระดมทุนให้กับผู้สมัครรายหนึ่ง โดยเสนอให้จัดงานที่บ้านพักของผู้พิพากษาโจนส์ โดยที่ผู้พิพากษาโจนส์ ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมระดมทุนดังกล่าว และไม่นำเงินของตนเองมาใช้จัด หรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมดังกล่าวแต่อย่างใด

สถานการณ์ที่ 7 :

ในพิธีมงคลสมรสบุตรสาวของผู้พิพากษานามว่าสการ์เซีย มีการนำเงินใส่ซองพร้อมแนบนามบัตรส่งมาพร้อมกับของขวัญ และแจ้งข้อความถึงผู้พิพากษาสการ์เซีย โดยในนามบัตรมีลายเซ็นของทนายฝ่ายจำเลย ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้พิพากษาสการ์เซียเป็นผู้พิจารณา

สถานการณ์ที่ 8 :

โดยทั่วไปแล้ว ผู้พิพากษาใช้เฟสบุ๊กของตนเองในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและครอบครัวของตนเอง ในขณะที่ผู้พิพากษาได้รับมอบหมายให้ดูแลคดี ซึ่งเป็นที่สนใจและมีการติดตามของสื่อมวลชนและสาธารณชนอย่างใกล้ชิด สมาชิกครอบครัวและเพื่อนได้โพสต์ข้อความในหน้าเฟสบุ๊กของผู้พิพากษาสอบถามเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ผู้พิพากษาคงตอบโต้หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ในหน้าเฟสบุ๊กของตนเองหรือไม่ ?

สถานการณ์ที่ 9 :

ผู้พิพากษาพักผ่อนวันหยุดกับสามีของตนเอง โดยในการเดินทางครั้งนี้ได้เข้าบ่อนคาสิโน และผู้พิพากษาต้องการโพสต์ภาพถ่ายจากการเดินทางในครั้งนี้ รวมถึงภาพถ่ายของเธอและสามีของเธอที่ยืนอยู่หน้าเครื่องหยอดเหรียญเสี่ยงโชค

ใบงานหลักที่ 5.4.2 ก :

สถานการณ์สมมติเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของตุลาการ (judicial ethics)

สถานการณ์สมมติ ที่ 1 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 1- ความเป็นอิสระ (Independence)

“ความเป็นอิสระของตุลาการ ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญและจำเป็นต้องกำหนดขึ้นตามหลักนิติธรรม (the rule of law) และการคุ้มครองพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม (fair trial) ดังนั้น ผู้พิพากษาพึงธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระของกระบวนการพิจารณาคดี และได้รับการคุ้มครอง ไม่ถูกแทรกแซงทั้งจากแรงกดดันของความเป็นส่วนตัว (individual) หรือในเชิงสถาบัน (institution)”

สถานการณ์สมมติ ที่ 2 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 4 - ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety)

ความประพฤติที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความประพฤติที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของผู้พิพากษา

4.4 ผู้พิพากษาพึงไม่เข้าร่วมการพิจารณา พิพากษาคดีความ ซึ่งมีบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้พิพากษาเข้าไปเกี่ยวข้องในฐานะผู้ฟ้อง หรือผู้ถูกฟ้อง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ต่อกรณี

สถานการณ์สมมติ ที่ 3 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 2 : การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality)

2.5 ผู้พิพากษาพึงขอเพิกถอนการเข้าร่วมพิจารณา พิพากษาคดีใด ๆ ที่ผู้พิพากษาไม่สามารถใช้ดุลพินิจ พิจารณา พิพากษาสารัตถะของคดีได้ โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือในกรณีที่อาจจะปรากฏแก่ผู้ทำหน้าที่สังเกตการณ์การพิจารณาคดีว่า ผู้พิพากษาไม่สามารถใช้ดุลพินิจ พิจารณา พิพากษา ได้โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การฟ้องร้องดำเนินคดีดังกล่าวหมายรวมถึง แต่มิได้จำกัดเฉพาะต่อสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.5.1 ผู้พิพากษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอคติ หรือความลำเอียงต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือมีความรู้ความเข้าใจโดยส่วนตัวที่แสดงออกอย่างชัดเจน ชัดแจ้งกับหลักฐานข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นพิพาท เกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดี

สถานการณ์สมมติ ที่ 4 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 4 - ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety)

4.3. ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของผู้พิพากษาต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติวิชาชีพทางกฎหมาย ซึ่งปรากฏตัวหรือเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาคดีของผู้พิพากษาเป็นประจำ ให้ผู้พิพากษาพึงหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ ซึ่งโดยเหตุผลอันสมควร อาจจะถูกสันนิษฐาน หรือสงสัยต่อการมีเสนาหา ให้ความสำคัญ หรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

สถานการณ์สมมติ ที่ 5 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 6: สมรรถภาพและการสอบทานพฤติกรรม (Competence and Diligence)

6.6 ผู้พิพากษาพึงดูแลรักษาให้เกิดความสงบเรียบร้อยและการแสดงออกด้วยมารยาทอันเหมาะสมในการพิจารณาพิพากษา ในชั้นศาล และพึงแสดงความอดทน ให้เกียรติ และแสดงความสุภาพต่อคู่ความ คณะลูกขุน พยาน ทนายความ และบุคคลใดๆ ที่ผู้พิพากษาต้องเกี่ยวข้องผ่านการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการ นอกจากนั้น ผู้พิพากษาพึงดูแลให้ทนายความ ผู้แทนด้านกฎหมาย พนักงานศาล และบุคคลอื่นๆ ตามการดูแล กำกับ และควบคุมของผู้พิพากษา ประพฤติตนในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน

สถานการณ์สมมติ ที่ 6 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 4 - ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety)

4.9 ผู้พิพากษาไม่พึงใช้ หรือให้ใช้ประโยชน์ใดๆ ของหน่วยอำนาจงานยุติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนตนของผู้พิพากษา สมาชิกครอบครัวของผู้พิพากษา หรือบุคคลอื่นใด อีกทั้งไม่พึงให้อนุญาตบุคคลอื่นใดแสดงออกถึงความเป็นบุคคลพิเศษแบบไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพปฏิบัติหน้าที่ของ

ผู้พิพากษาในการอำนาจกระบวนการยุติธรรม

สถานการณ์สมมติ ที่ 7 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 4 - ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety)

4.14 ผู้พิพากษาและบุคคลที่เป็นสมาชิกครอบครัวของผู้พิพากษาไม่พึงร้องขอ หรือรับเอาไว้ซึ่ง ของขวัญ ทรัพย์สินส่วนตัว ที่มอบให้โดยพินัยกรรม (bequest) เงินกู้ยืม หรือทรัพย์สินหรือการกระทำที่ให้โดยเสนาหาใดๆ อันเกี่ยวข้องกับการกระทำการใดๆ ให้เสร็จสิ้นลงแล้ว หรือกำลังทำให้เสร็จสิ้น หรือการละเว้นการกระทำการใด ๆ ของผู้พิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ อำนาจการยุติธรรม

สถานการณ์สมมติ ที่ 8 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 2: การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality)

2.4 ในระหว่างหรือก่อนช่วงการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาหากทราบว่าต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง

พึงระงับ ยับยั้ง หรือไม่แสดงความคิดเห็น หรือการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ที่อาจจะโดยเหตุอันควร ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการดำเนินคดี หรือทำให้เกิดความพร่องของความเป็นธรรม (fairness) ตามขั้นตอน หรือผู้พิพากษาพึงระงับ ยับยั้ง หรือไม่แสดงความคิดเห็น หรือการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ในพื้นที่สาธารณะ หรือสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานยุติธรรมทั้งต่อบุคคลหรือประเด็นต่างๆ

สถานการณ์สมมติ ที่ 9 :

หลักการบังกาลอร์

คุณค่าที่ 2: การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality)

2.2 ผู้พิพากษาพึงหมั่นทบทวน ตรวจสอบ และดูแลว่าการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ทั้งภายใน และนอกกระบวนการพิจารณาของศาล ดำรง และสร้างความมั่นใจให้กับสาธารณชน ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพด้านกฎหมาย และผู้ฟ้องคดี โดยแสดงถึงการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดของผู้พิพากษา และกระบวนการตุลาการ

ใบงานที่ 5.4.2 ข : หลักการบังกาสอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (The Bangalore Principles on Judicial Conduct)

คุณค่าที่ 1 :

หลักความเป็นอิสระ (Independence)

หลักการ :

ความเป็นอิสระของตุลาการ ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญและจำเป็นต้องกำหนดขึ้นตามหลักนิติธรรม (the rule of law) และการคุ้มครองพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม (fair trial) ดังนั้น ผู้พิพากษาพึงธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระของกระบวนการพิจารณาคดี และได้รับการคุ้มครอง ไม่ถูกแทรกแซงทั้งจากแรงกดดันของความเป็นส่วนตัว (individual) หรือในเชิงสถาบัน (institution)

การนำไปใช้ :

1.1 ผู้พิพากษาพึงปฏิบัติหน้าที่ด้านการยุติธรรมอย่างเป็นอิสระตามพื้นฐานการประเมินของผู้พิพากษา ต่อข้อเท็จจริงและตามมโนธรรมของกฎหมาย (conscientious understanding of the law) การปราศจากอิทธิพลอำนาจเหนือ (extraneous influences) การชักจูง/โน้มน้าวใจ ความกดดัน การข่มขู่/คุกคาม หรือการแทรกแซงโดยทางตรงหรือทางอ้อม จากภาคส่วน หรือเหตุผลใดๆ ก็ตาม

1.2 โดยทั่วไปแล้ว ผู้พิพากษาพึงเป็นอิสระต่อความสัมพันธ์กับสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายต่างๆ เป็นการเฉพาะของข้อพิพาท ซึ่งผู้พิพากษาทำหน้าที่ตัดสินคดี

1.3 ผู้พิพากษามีได้พึงเป็นอิสระจากความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม (inappropriate connection) กับ และที่มีอิทธิพลจากหน่วยบริหาร และหน่วยกฎหมายของรัฐบาลเท่านั้น แต่ต้องเป็นอิสระอย่างชัดเจนจากวิญญูชนผู้สังเกตการณ์การพิจารณาคดีด้วย

1.4 ในการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการตุลาการ ผู้พิพากษาพึงเป็นอิสระจากตุลาการเพื่อนร่วมงาน ในด้านการใช้ดุลพินิจ และตัดสินคดี ซึ่งผู้พิพากษาต้องดำเนินการโดยอิสระ

1.5 ผู้พิพากษาพึงส่งเสริม รักษา และได้รับการดูแลให้ภูมิคุ้มกันต่อการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ เพื่อธำรงไว้ซึ่ง และเสริมสร้างความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน และในเชิงสถาบันของการตุลาการ

1.6 ผู้พิพากษาพึงแสดงให้เห็นถึง และส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานขั้นสูงว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (judicial conduct) เพื่อรักษา และสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่องานยุติธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระในงานยุติธรรม

คุณค่าที่ 2:

หลักการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Impartiality)

หลักการ :

การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (impartiality) มีความสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรม โดยมีได้ เกี่ยวพันกับการใช้ดุลพินิจ พิจารณา ตัดสิน หรือพิพากษาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมขั้นตอนการดำเนินการตามดุลพินิจ การพิจารณา การตัดสิน หรือการพิพากษาดังกล่าวด้วย

การนำไปใช้ :

2.1 ผู้พิพากษาพึงปฏิบัติหน้าที่ในงานยุติธรรมที่ตนเองเกี่ยวข้อง โดยปราศจากเสนาหา อคติ หรือความลำเอียงต่างๆ

2.2 ผู้พิพากษาพึงหมั่นทบทวน ตรวจสอบ และดูแลว่าการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ทั้งภายใน และนอกกระบวนการพิจารณา ของศาล ชำรง และสร้างความมั่นใจให้กับสาธารณชน ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพด้านกฎหมายและผู้ฟ้องคดีโดยแสดงถึงการไม่ฝักใฝ่ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดของผู้พิพากษาและกระบวนการตุลาการ

2.3 ตราบเท่าที่มีเหตุผลอันสมควร ผู้พิพากษาพึงประพฤดิหรือควบคุมตนเอง หลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในพื้นที่หรือโอกาสที่ทำให้ ตนเองอาจจะได้รับ หรือได้ยินข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจ พิจารณาและพิพากษาคดี

2.4 ในระหว่างหรือก่อนช่วงการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาหากทราบว่าต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง พึงระงับ ยับยั้ง หรือไม่แสดง ความคิดเห็น หรือการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ที่อาจจะโดยเหตุอันควร ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการดำเนินคดี หรือทำให้เกิดความพร่อง ของความเป็นธรรม (fairness) ตามขั้นตอน หรือผู้พิพากษาพึงระงับ ยับยั้ง หรือไม่แสดงความคิดเห็น หรือการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ในพื้นที่สาธารณะ หรือสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานยุติธรรมทั้งต่อบุคคล หรือประเด็นต่างๆ

2.5 ผู้พิพากษาพึงขอเพิกถอนการเข้าร่วมพิจารณา พิจารณาคดีใดๆ ที่ผู้พิพากษาไม่สามารถใช้ดุลพินิจ พิจารณา พิจารณา สารัตถะของคดีได้ โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือในกรณีที่อาจจะปรากฏแก่ผู้ทำหน้าที่สังเกตการณ์การพิจารณาคดีว่า ผู้พิพากษา ไม่สามารถใช้ดุลพินิจ พิจารณา พิจารณา ได้โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การฟ้องร้องดำเนินคดีดังกล่าวหมายรวมถึง แต่มิได้จำกัดเฉพาะ ต่อสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.5.1 ผู้พิพากษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอคติ หรือความลำเอียงต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือมีความรู้ความเข้าใจโดยส่วนตัว ที่แสดงออกอย่างชัดเจน ชัดแย้งกับหลักฐานข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นพิพาท เกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดี

2.5.2 ผู้พิพากษาซึ่งก่อนหน้านี้ ทำหน้าที่เป็นนักกฎหมาย/ทนายความ หรือพยานบุคคลหลักในประเด็นที่เป็นข้อพิพาท ของคดี หรือ

2.5.3 ผู้พิพากษา หรือบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้พิพากษา มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อผลลัพธ์ของการพิจารณา ในประเด็นที่เป็นข้อพิพาทของคดี ทำให้ผู้พิพากษารายนั้นๆ ขาดคุณสมบัติและไม่สามารถเข้าร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณา ข้อพิพาทของคดีนั้นๆ หรือเนื่องจากมีเหตุการณ์เร่งด่วน การไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ซึ่งอาจจะนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาคดีที่ผิดพลาด

คุณค่าที่ 3:
หลักเกียรติศักดิ์ (Integrity)

หลักการ :

ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรม

การนำไปใช้ :

3.1 ผู้พิพากษาพึงดูแลพฤติกรรมของตนเองให้พ้นจากการครหาหรือว่ากล่าวจากวิญญูชนผู้สังเกตการณ์คดี

3.2 การแสดงออกของพฤติกรรมและความประพฤติของผู้พิพากษาต้องสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อการธำรงความซื่อสัตย์ของกระบวนการยุติธรรม โดยความเป็นธรรมดังกล่าวมิใช่แต่การทำให้เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ต้องเป็นการทำให้เห็นว่าได้ทำให้เกิดขึ้นแล้วจริง

คุณค่าที่ 4:

หลักความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety)

หลักการ :

ความประพฤติที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความประพฤติที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของผู้พิพากษา

การนำไปใช้ :

4.1 ผู้พิพากษาพึงหลีกเลี่ยงการประพฤติที่ไม่เหมาะสม และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินกิจกรรมทั้งหลายทั้งปวงของผู้พิพากษา

4.2 โดยที่มีสถานะเป็นผู้ที่สามารถถูกตรวจสอบโดยสาธารณชนได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้พิพากษาย่อมรับเงื่อนไข/ข้อจำกัดส่วนบุคคล ซึ่งพลเมืองสามัญชนทั่วไปอาจจะพิจารณาว่าเป็นปัญหา และต้องถือปฏิบัติโดยเจตคติที่เป็นอิสระ และแสดงความประสงค์อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้พิพากษาพึงประพฤติตนให้สมเกียรติภูมิของการเป็นหน่วยงานงานยุติธรรม

4.3 ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของผู้พิพากษาต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติวิชาชีพทางกฎหมาย ซึ่งปรากฏตัวหรือเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาคดีของผู้พิพากษาเป็นประจำ ให้ผู้พิพากษาพึงหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ ซึ่งโดยเหตุผลอันสมควร อาจจะถูกสันนิษฐาน หรือสงสัยต่อการมีเสนาหา ให้มีความสำคัญ หรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

4.4 ผู้พิพากษาพึงไม่เข้าร่วมการพิจารณา พิพากษาคดีความ ซึ่งมีบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้พิพากษาเข้าไปเกี่ยวข้อง ในฐานะผู้ฟ้อง หรือผู้ถูกฟ้อง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ต่อกรณี

4.5 ผู้พิพากษาพึงไม่อนุญาตให้บุคลากรผู้ปฏิบัติวิชาชีพทางกฎหมายเข้าใช้สถานที่พักของผู้พิพากษาในการรับรองลูกค้า หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติวิชาชีพทางกฎหมายอื่นๆ

4.6 เฉกเช่นพลเมืองทั่วไป ผู้พิพากษาเป็นผู้ทรงสิทธิในการใช้ และแสดงออกซึ่งเสรีภาพในความคิดเห็น ความเชื่อ การเข้าร่วมรวมกลุ่มสมาคมและการชุมนุม แต่การใช้สิทธิดังกล่าว ผู้พิพากษาพึงประพฤติตนที่แสดงถึงการธำรงรักษาเกียรติภูมิของหน่วยงานยุติธรรม ตลอดจนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และความเป็นอิสระของการทำหน้าที่ตุลาการ

4.7 ผู้พิพากษาพึงแจ้งหรือสำแดงข้อมูลผลประโยชน์ทางการเงินทั้งการทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลประโยชน์แทน และจากทรัพย์สินโดยตรงของตนเอง และพึงพยายามดำเนินการแจ้งหรือสำแดงข้อมูลผลประโยชน์ทางการเงินของบรรดาสมาชิกภายในครอบครัวของผู้พิพากษาด้วย

4.8 ผู้พิพากษาไม่พึงให้ครอบครัว สังคม หรือความสัมพันธ์อื่นๆ ที่มีต่อผู้พิพากษาในลักษณะที่ไม่เหมาะสมมีอิทธิพล หรือส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา รวมถึงการพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษา

4.9 ผู้พิพากษาไม่พึงใช้หรือให้ใช้ประโยชน์ใด ๆ ของหน่วยงานงานยุติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้พิพากษาสมาชิกครอบครัวของผู้พิพากษา หรือบุคคลอื่นใด อีกทั้งไม่พึงให้อนุญาตบุคคลอื่นใดแสดงออกถึงความเป็นบุคคลพิเศษแบบไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาในการอำนวยความสะดวกกระบวนการยุติธรรม

4.10 ห้ามมิให้ผู้พิพากษานำข้อมูลปกปิดหรือมีชั้นความลับใด ๆ ที่ผู้พิพากษาได้รับทราบหรือรับมา ตามการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษามาใช้ หรือเปิดเผย เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใด ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่อำนาจการยุติธรรมของผู้พิพากษา

4.11 ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม สำหรับการอำนวยความสะดวกผู้พิพากษาอาจจะดำเนินการ

4.11.1 เขียน บันทึก บรรยาย สอน และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระบบกฎหมาย การบริหารจัดการงานยุติธรรมหรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.11.2 การเข้าร่วมกระบวนการไต่สวนสาธารณะ (public hearing) ที่จัดขึ้น และมีกลไกทางการที่มีหน้าที่และอำนาจเต็มในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระบบกฎหมาย การบริหารจัดการงานยุติธรรมหรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.11.3 ปฏิบัติหน้าที่สมาชิก กรรมการ หรืออนุกรรมการในกลไกทางการ หรือคณะกรรมการ คณะกรรมาธิการอื่นๆ หรือกลไกที่ปรึกษาของรัฐบาล หากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่ขัดแย้งกับหลักการการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (impartiality) และความเป็นกลางทางการเมือง (political neutrality) ตามที่ได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติของผู้พิพากษา หรือ

4.11.4 เกี่ยวพันกับบรรดากิจกรรมอื่นใด หากกิจกรรมนั้นๆ ไม่กระทบต่อเกียรติภูมิของหน่วยอำนาจงานยุติธรรม หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรม

4.12 ผู้พิพากษาพึงไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้านกฎหมายอื่นใด ในขณะที่ทำหน้าที่ในหน่วยอำนาจงานยุติธรรม

4.13 ผู้พิพากษาอาจจะจัดตั้ง หรือเข้าร่วมสมาคม หรือกลุ่มผู้พิพากษาหรือเข้าร่วมองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นไปตามความสนใจของผู้พิพากษา

4.14 ผู้พิพากษาและบุคคลที่เป็นสมาชิกครอบครัวของผู้พิพากษาไม่พึงร้องขอ หรือรับเอาไว้ซึ่ง ของขวัญ ทรัพย์สินส่วนตัวที่มอบให้โดยพินัยกรรม (bequest) เงินกู้ยืม หรือทรัพย์สินหรือการกระทำที่ให้โดยเสนหาใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการกระทำการใดๆ ให้เสร็จสิ้นลงแล้ว หรือกำลังทำให้เสร็จสิ้น หรือการละเว้นการกระทำการใดๆ ของผู้พิพากษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรม

4.15 ผู้พิพากษา โดยการรับรู้ ไม่พึงอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใดๆ ของศาล หรือบุคคลอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพล การสั่งการ หรืออำนาจต่อผู้พิพากษา ร้องขอ หรือรับเอาไว้ซึ่ง ของขวัญ ทรัพย์สินส่วนตัวที่มอบให้โดยพินัยกรรม (bequest) เงินกู้ยืม หรือทรัพย์สินหรือการกระทำที่ให้โดยเสนหาใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการกระทำการใด ๆ ให้เสร็จสิ้นลงแล้ว หรือกำลังทำให้เสร็จสิ้น หรือการละเว้นการกระทำการใด ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมของผู้พิพากษา

4.16 ในกรณีที่มีบทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับข้อกำหนดของกฎหมายการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ผู้พิพากษาอาจรับเอาไว้ซึ่งของที่ระลึก ของรางวัล หรือประโยชน์ใดๆ ได้ตามที่สมควรแก่เหตุ ซึ่งของขวัญ ของรางวัล หรือประโยชน์ใดๆ เหล่านั้นต้องไม่เป็นไปเพื่อแสดง หรือสร้างอิทธิพลเหนือต่อผู้พิพากษาในการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรม หรือทำให้เกิดลักษณะของการเลือกฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

คุณค่าที่ 5:

หลักความเสมอภาค (Equality)

หลักการ:

การดูแลให้เกิดการปฏิบัติที่เสมอภาคของบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีของศาล ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรม

การนำไปใช้ :

5.1 ผู้พิพากษาฟังตระหนัก และทำความเข้าใจถึงความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคม และความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงแต่ไม่ได้จำกัดเฉพาะกับเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ศาสนา สัญชาติ ที่ได้จากการถือกำเนิด ชนชั้นวรรณะ ความพิการ อายุ สถานภาพ การสมรส ความพึงพอใจและการแสดงออกทางเพศ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสภาพอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน (“สภาพที่ไม่เกี่ยวกับประเด็น (irrelevant grounds)”)

5.2 ในการปฏิบัติหน้าที่ในงานยุติธรรม ผู้พิพากษาฟังไม่แสดงออกทั้งวาจาหรือพฤติกรรม ที่สื่อถึงอคติหรือความลำเอียงที่มีต่อบุคคล หรือกลุ่มตามสภาพที่ไม่เกี่ยวกับประเด็น

5.3 ผู้พิพากษาฟังปฏิบัติหน้าที่ในงานยุติธรรม โดยใช้วิจาร์ณญาณที่เหมาะสม ในการพิจารณา และดำเนินการกับบรรดาบุคคลต่าง ๆ ทั้งหมด อาทิ ฝ่าย พยาน นักกฎหมาย/ทนายความ เจ้าหน้าที่ศาล และตุลาการเพื่อนร่วมงาน โดยไม่นำพื้นฐานความแตกต่างอันเนื่องมาจากสภาพที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นมาใช้พิจารณา และไม่เป็นสาระต่อการปฏิบัติที่เหมาะสมในหน้าที่ดังกล่าว

5.4 ผู้พิพากษา โดยการรับรู้ ไม่พึงอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใด ๆ ของศาล หรือบุคคลอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพล การสั่งการหรือการควบคุมความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในสาระหลักตามการพิจารณาของผู้พิพากษาบนพื้นฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็น

5.5 ผู้พิพากษาฟังขอให้ทนายความที่เข้าสู่ดำเนินคดีในชั้นศาล ระงับยับยั้งการแสดงออกโดยใช้วาจา หรือท่าทางที่สื่อหรือสื่อถึงอคติหรือความลำเอียง อันเนื่องมาจากสภาพที่ไม่เกี่ยวกับประเด็น (irrelevant grounds) เว้นแต่เรื่องดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องทางกฎหมาย ในประเด็นการฟ้องร้องดำเนินคดี และเป็นสาระของการต่อสู้เพื่อยืนยันความจริง หรือความชอบธรรม

คุณค่าที่ 6:

หลักสมรรถภาพ และการสอบทานพฤติกรรม (Competence and Diligence)

หลักการ:

สมรรถภาพ (competence) และการสอบทานพฤติกรรม (diligence) ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรม

การนำไปใช้:

- 6.1 ผู้พิพากษาพึงถือเอาหน้าที่หน่วยงานยุติธรรมเป็นหลักเหนือกว่าหน้าที่และกิจการอื่นๆ ทั้งปวง
- 6.2 ผู้พิพากษาพึงอุทิศการทำกิจกรรมอื่นใดตามวิชาชีพของผู้พิพากษาให้กับหน้าที่หน่วยงานยุติธรรม ซึ่งมีใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในงานยุติธรรมในศาล และการพิจารณา ตัดสิน และพิพากษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงภาระงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานยุติธรรม หรือการปฏิบัติงานต่างๆ ของศาล
- 6.3 ผู้พิพากษาพึงใช้ความพยายามตามเหตุผลในการนำเอาและส่งเสริมการนำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะส่วนบุคคลของผู้พิพากษามาใช้ ตามความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม ในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการเข้ารับการฝึกอบรม หรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามที่มีอยู่ ภายใต้การควบคุมของงานยุติธรรม สำหรับผู้พิพากษา
- 6.4 ผู้พิพากษาพึงทบทวนหรือติดตามการพัฒนาเนื้อหากฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงอนุสัญญา และตราสารระหว่างประเทศต่างๆ ที่กำหนดบรรทัดฐานด้านสิทธิมนุษยชน
- 6.5 ผู้พิพากษาพึงปฏิบัติหน้าที่ในงานยุติธรรม รวมถึงการนำเสนอคำตัดสิน พิพากษาที่สำคัญ มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และอยู่ในระยะเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม
- 6.6 ผู้พิพากษาพึงดูแลรักษาให้เกิดความสงบเรียบร้อยและการแสดงออกด้วยมารยาทอันเหมาะสมในการพิจารณาพิพากษา ในชั้นศาล และพึงแสดงความอดทน ให้เกียรติ และแสดงความสุภาพต่อคู่ความ คณะลูกขุน พยาน ทนายความ และบุคคลใดๆ ที่ผู้พิพากษาต้องเกี่ยวข้องผ่านการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการ นอกจากนั้น ผู้พิพากษาพึงดูแลให้ทนายความ ผู้แทนด้านกฎหมาย พนักงานศาล และบุคคลอื่น ๆ ตามการดูแล กำกับ และควบคุมของผู้พิพากษา ประพฤติตนในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน
- 6.7 ผู้พิพากษาพึงหลีกเลี่ยงหรือระงับการข้องเกี่ยวกับกิจกรรม หรือการดำเนินการใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานยุติธรรมอย่างจริงจัง

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

หลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (the Bangalore Principles on Judicial Conduct)

คณะมนตรีด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (มติที่ 2003/26), ปี 2545.

www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf

Givati, Yehonatan “หลักกฎหมายและเศรษฐศาสตร์เปรียบเทียบของการต่อรองการรับสารภาพ (plea bargaining): ทฤษฎีและหลักฐาน” in Harvard: John M. Olin Center for Law, Economics, and Business Fellows’ ชุดรายงานการอภิปราย, กรกฎาคม 2554.

คู่มือสื่อฝึกอบรมการต่อต้านการค้ามนุษย์สำหรับผู้พิพากษาและอัยการ. ศูนย์ระหว่างประเทศสำหรับการพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน (International Centre for Migration Policy Development), ปี 2549. http://lastradainternational.org/lisidocs/540%20AGIS_JUD_Handbook.pdf

กลไกระดับประเทศว่าด้วยการส่งต่อเพื่อการรับบริการและการช่วยเหลือ (referral): ความพยายามร่วมกันในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกค้ามนุษย์. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), ปี 2547. www.osce.org/odihr/13967

ความเห็นเกี่ยวกับหลักการบังกาลอร์ว่าด้วยความประพฤติของตุลาการ (Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct). สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC), ปี 2550. www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/commentary_on_the_bangalore_principles_of_judicial_conduct/bangalore_principles_english.pdf